

MONUMENTA LITERARIA NEERLANDICA II,1

J. H. Leopold Gedichten I

Deel 1 / Teksten

MONUMENTA LITERARIA NEERLANDICA II,1

J. H. Leopold Gedichten I

Deel 1 / Teksten

Uitgegeven onder auspiciën van de Koninklijke Nederlandse
Akademie van Wetenschappen

Begeleidingscommissie: W. Blok, Groningen; G. Borgers,
Amsterdam; C.M. Bruehl, Amsterdam; S. Dresden, Leiden;
A.H.F. van Elslander, Gent; H. Meyer, Amsterdam; J.J. Oversteegen,
Utrecht; L. Simons, Leuven; A.L. Sötemann, Utrecht

COPYRIGHT Copyright van deze uitgave © 1983 Koninklijke Nederlandse
Akademie van Wetenschappen, Amsterdam

ISBN 0 4448 5551 3

KONINKLIJKE NEDERLANDSE AKADEMIE VAN WETENSCHAPPEN

J. H. Leopold Gedichten I

De tijdens het leven van de dichter gepubliceerde poëzie

Historisch-kritische uitgave, verzorgd door
A.L. Sötemann en H.T.M. van Vliet

Deel 1 / Teksten

Noord-Hollandsche Uitgevers Maatschappij
Amsterdam / Oxford / New York, 1983

Verzen

ZES CHRISTUS-VERZEN

[1]

Stammen vragen naar een vreemd ding,
steektakken in wringverwildering
in een akelig scherp afpijnen
op dingen die dood verloren schijnen;
5 een alpogen van dat strakke winterwoud
wringend op in een sterk vragen stout,
in een niet weten en al de boomen
waren in warre verschrikking gekomen.

Daaronder weggeworpen versmeten
10 aan den weg iemand vergeten
weg — en om hem was wild gewas
opstaande waarin windkou was;
en in het donkere omzijn der kleeren
een dun aangezicht zich om ging keeren
15 en lag dan in wachten op wat zou zijn
en oogen waren in dit bleek aanschijn
van zoo een blinkend wezen, dat zij geleken
op donker water, op twee verre beken
twee zomerbeken, waarin overvloed,
20 een diepe weelde opwellen doet;
uit het donkere onder is vol opbloeien
van vocht en dan een uitgaan, een lang vervloeien
in een strak gebogen glans vlietend uit
en daar is geen windbewegen, geen geluid. —
25 Zoo dit oogleven, het stille, vele
in rond het doode, het eene, geheele
denkleven, eële rijkdom van een ziel gouden
in blanken arbeid, klein ingehouden
een streelend peinsbegeeren op één ding gericht
30 een trillend willen, dat huivert achter dit aangezicht.
Wel een vreemde, zoo een angstige hemeling
daar de rustende, de zeer vereerlijke,
de klam zweetende, de nu deerlijke
die onder lag, de verworpeling? —
35 Hemeling?

[2]

Er is in donkerte een flauw afschijnen
van een gezicht mat-zijen, zacht-zijen
en daarin vochte oogen zoet kwijnen
in een gezicht mat-zijen, zacht-zijen.

5 In lauwe donkerte is woordenklank
in talmen, in een kalm teemen
lief-langzaam in een tragen zang
klagend, in een kalm teemen.

[3]

“Daar was weening in mijn beï oogen
en in mijn ziel een bleek verwelken
en in de leegte hing getogen
treuren, een droefheid . . .

Welke, welke?

5 Het zal wel wezen hetzelfde weenen,
dat heeft geknakt al de blijzjns kelken,
bangheid om een verloren ééne
dier zielslievelingen.

Welke, welke?’

[4]

O, wat in loten
van welig blijzijn
in denken u bij zijn
was uitgeschoten,

5 trok in tot klauwen,
die smartend grepen,
van wild benepen
bloedend berouwen.

[5] KERSTLIEDJE

In de donkere dagen van Kersttijd
is een kind van licht gekomen,
de maan stond helder over den dijk
en ijzel hing aan de boomen.

5 Onder de doeken in de krib
daar lag dat lief Jezuskindekijn
en spelearmde en van zijn hoofd
ging af een zuivere lichtschijn.

10 Maria die was bleek en zwak
op de knieën neergezegen
en zag blij naar het kindeke;
en Jozef lachte verlegen.

15 En buiten in de bittere kou
en de stille Kerstnacht laat
de heilige driekoningen kwamen van ver
door de diepe sneeuw gewaad.

20 De heilige driekoningen hoesten en doen
en rood zijn beï hun ooren,
een druppel hangt er aan hun neus
en hun baard is wit bevroren.

De heilige driekoningen in den stal
verwonderd zijn binnengesetogen;
het licht, dat van het kind afging,
schijnt in hun groote oogen.

25 De heilige driekoningen staren het aan
en weten zich niet te bezinnen
en het kind ligt al te kijken maar
en tuurt in een denkbeginnen.

[6] IS HET WAAR, DAT GIJ HET WAART?

Toen, . . .

 toen er een licht verschijnen
tusschen de heesters kwam, door de jasmijnen
en de bloeistruiken door en de roode rozelaren
en de geuren die als vlinders waren
5 wuivende, stuivende over de glinsterblaren
en buiten de zon aanminnig
en van wind een streeelgeaëm kus-innig.
Toen, als er een door de stamrijen ging
in een blanke lenthijmering
10 in een denken zeer sterk en ingetogen
en heeft het stille hoofd nimmer afgebogen
en scheen lezende met alle verstand
in een boekske open in zijne hand,
zoo stil een zinnen, een wezen zoo louter, fijn
15 licht vlood af van de haren, de wangen zijn
en edel muziek, een omspelen van klanken
in het ruizelen van zijn kleed, het goudblanke
in zijn gaan door de bloemen, de bloesemranken.
En zoo groote ingekeerdheid was in dezen
20 hij mocht wel zelf zoo een plant wezen
zulk een bloem vredig staande op haren stengel
in halfwezen verloren, gewiegd
door windewil, windewil, die loom wiegt
de tengere met heiligheid, de gewijde
25 met het volle denkhoofd, het gebenedijde
in een enkel en hoog eenzijn
in zich zelven geheel heenzijn
in zich pijnende, kwijnende, bloemensch alleenzijn.

SCHERZO

[7]

Dit is van een lichtkind
mijn lieveling
mijn gouden kleine
verlustiging.

5 Die had verkoren
en was ter wone
in een dunpurperen
anemone.

10 Want windebloem was haar
huis geweest
vier bladen haar peinzens-
kluis geweest,

15 totdat een blijdschap
haar werd beschoren
en een verlangen
ingeboren.

20 Dit eerst begeeren
teeder zoet
met wenschen heeft zij
het gevoed,

tot het geworden
een hartedwang
woord van gebieden
dat riep al lang.

25 Het riep en willig
is zij ontwaakt
en heeft haar zijden
band geslaakt,

30 en zag de lente
onverwonderd,
heeft van de pracht zich
afgezonderd,

35 moest van de bloesems
het vlinderspel
gaan afscheid nemen
met knikvaarwel.

40 Dan is dit lichtkind
tot mij gekomen,
heeft in haar handen
mijn hoofd genomen

en deed het troosten
het zoete hoofd
en leed het donkere
werd weggeroofd.

45 Zij was stil denkend
en hing mij aan
en wilde al niet
van mij gaan

50 en is geworden,
de nieuweling,
mijn eigen diere
zielslieveling.

55 Ach — om dit kleine kind
in mijn beveiliging,
mijn zoet lief spelekind,
mijn eigen heiliging.

[8]

Dit denken aan U wil zuiver zijn
en heilig eeren en niet ontwijden,
licht als een eerste manschijn
omme gaat op een lelieweide,

5 over de leliën henen treedt
over de kelken, die daar kwijnen
in een mild dauwen en geene weet
de lichte liefde van dit schijnen.

[9] DE BLOEMEN SPREKEN:

Herwaarts, derwaarts
een wiegensrust
een zieleschemer
vergetellust.

5 Wij waren in wezen
en nimmer wisten
en blinden een zilveren
morgen gisten,

10 dat het beloofde
zich openen zou,
maar weigering werd ons
en vroege rouw.

15 Leven lag ademend
in onzen schoot
neigend naast ons
stond de dood

20 en in de verte
zwol een klagen:
wee! dat het licht ging
uit de dagen. —

Nu zinnen wij af
de lange uren
en fluisterspreken
tot de geburen

25 en wel begrijpende
zeggen zij voort
het zacht verwijtende
droomenwoord:

30 herwaarts, derwaarts
in rust gesuld
in sluimerwaden
ingehuld.

[10]

Laat de luiken geloken zijn
wiege wiegele weine
en de stilte onverbroken zijn
wiege wiegele wee.

5 Wen het kindje gedoogen wil
 moe en tevreëen,
 dat de blinkende oogen stil
 toe zijn gegleeën,

10 dan zal komen de droomenvrouw
 zacht over den grond
 zij de vrome, die schromen zou
 zoo zij wakenden vond.

15 En zij zal in den langen nacht
 aan het hoofd zich vlijen
 met der droomen wufte vlinderpracht
 het kindje verblijen.

20 Het verhaal zal zij weer beginnen
 het angstig mooie
 en zij zal zich duizend keer bezinnen
 en het niet voltooien.

Laat de luiken geloken zijn
wiege wiegele weine
en de stilte onverbroken zijn
wiege wiegele wee.

[11]

Gij, eersteling, hebt neergezien
in mijne ziel; een dichtgehouden
mensenbestaan lag te aanschouwen,
voor u ook voor het eerst misschien.

5 “Ik heb gezien een smartelijk begeven,
ontsterven al achter den buitenschijn,
verlatenheid en een hooghartig streven
eenzamer dan den eenzame te zijn.”

Gij hebt geluisterd naar de taal
van mijn gedachten; wat de velen
in kronkelzinnen dicht verhelen,
werd u verstaanbaar deze maal.

10 “Ik heb vernomen woorden van hoovaarding
ruilend met kreten van verworpenheid
15 van zelfverheffing en van zelfontwaardiging
de wanhoop en verloren wisselstrijd.”

En dit, wat duister in mij leeft,
mij zelven vreemd en toch mijn eigen,
wel zal uw mond het niet verzwijgen,
nu eenmaal zij gesproken heeft.

20 “Ik ken den grondslag van geheel uw wezen,
weet, dat uws levens rijke werken tracht,
dat het aan één' mag weggegeven wezen,
ééne, onverschenene, ademloos gewacht.”

VERZEN 1895

[12]

De bedgordijnen hangen zoo ijl
en angstig af; er beeft een vreezen
van hen uit voor dit vreemde wezen
der toegeschovenen en leeft een wijl
5 in een bedremmeling en wil van dezen
weren en sterft.

Zij hangen in den zachten dag
zoo stil, zoo zedig, ongerept
van elk bewegen; weten mag
10 den liefbedeesden gegeven zijn,
eerbiediglijk in wachten houden,
weten van leed, opdat zij zouden
peinzen en zorgen in een schijn
van geheimzinnigheid en verhelen,
15 de ingetogenen, als bewust,
dat er een schat bij hen berust
van een kostbaar verdriet voor velen,
een levensbeklagen.

Zie, in de weeke
peluw, onder de neergestreken
20 lakens, hier is geheimenis bereid
en ligt een meisje in doodsverschijnen
een kind in zijne onnoozelheid
en al het menschelijk afpijnen
is armer dan deze nu, vorstin
25 van andere, gesloten koninkrijken,
een dolende, waar paden wijken
achter de heuvels en een verschiet
een wijdverloren; men vindt het niet.

O, welk een deerlijkheid is dit,
30 zooals het vrome hoofd gedoken
ligt in de haren en zij strooken
der wangen wit
de strengen, strak getrokken stroom,

35 waarin des aangezichts eenlingsbloem
drijft, rijk van mild wit, overtoegen
als van een dauw des doods, een pracht
verzonken in zich, zonder acht
voor anderen, pogend naar het hooge
wonder van zich, van zijn eigen wezen;
40 en vrediglijk stil gebracht zijn deze
handen en in elkaar geborgen,
schuilende over dit broze vrouwen-
lichaam, dat werd met zachte zorgen
geloken en zoet toegevouwen.

45 Hoe streng is nu uw zijn geworden,
dat over u ligt een gebod
van trotsche wering en dat tot
scherpe bewaking u omgorden
kuischheid en koude, wakend hard
50 over een iets, met zich alleen,
uit het niet eigene nu ontward,
uit het afgevallen vele Een,
dat enkel ernstig te zijn begeert
en in zich zelve en zoek wil wezen
55 en dat zijn denken heeft verwezen,
zijn zekerst willen heeft gekeerd
op het dreigende, dat komen gaat
door de verwulven sints ontsloten,
een gang, die opgetrokken staat,
60 waardoor op eens het dwingend groote
verschijnt.

 En deze is gebogen
tegen het bange, haar zielsvermogen
kramppt bijeen in een zich bereiden
tot bleek geduld, een gedoogend lijden.

65 In een wachten gij, douloureux
en ik kan niet brengen, ach hoe zouden
mijn reikende bekeerensarmen

aan dit, het zorgzaam ingehouden
en wegbewaarde leven raken
70 mogen en hoe zou mijn erbarmen
uw fiere weigering genaken,
van elk beklagen weggevlucht
in zelfverkozen eenzaamheid;
75 mijn willen is in lijdzaamheid
teruggezonden en gezwich
is dan mijn zwak en arm bedoelen
zoo ziek in een zich hulpeloos voelen
en moe; toen ben ik neergeslagen.

80 En was weer klein en bitter bedroefd
om u, die mij nu niet meer behoeft,
mij niet meer heeft gewild; en toch
wij waren wel goed elkander zeer
en lieve zielsbevrienden en meer,
85 wij zachten en oprechten nog
en zoekenden, die elkander wisten,
in levensnevel een ander gisten,
die komen zou door zwellend verlangen
en is gekomen en is ontvangen
90 tot ons, tot onzer ziel festijn,
tot onzes lijfs zeer schuchter zijn.
Toen werd een morgen, een vroege tijd
open en vóór ons een nieuwe dag
koel liggend in een verlangenslach,
95 waarin wij werden ingeleid
te gaan, waar wij stille genooten waren
en afgezonderden, die wilden loopen
in schaduw om onze hoofden, in gebaren
aandachtig gingen onze armen open
en lijdelijk werd ons lijf, bezwijmen
100 moesten wij onder het geheime
bezige der zielen, die vervuld
lagen in wederzijdsch inwijden,
in een geluk van al-belijden

105 van liefde, van smart en ongeduld
van wachten, luisteren, opgeschrikt
of daar de liefste komen mocht,
van droomen, waarin wij opgezocht
elkander en teekens toegeknikt,
waarin wij beloftewoorden gesproken.
110 O, wachten, wachten, neergebroke
tot wanhoop eindelijk om de ellende
van mijn schoon jonge leven, vergaan
in leeg verlangen, moe doorgestaan
ten leste, en als ik het u bekende,
115 lief, zie, hoe zoet was het nu geworden.

Nu, dat wij waren in bedaren
tot rust komen van veel verdriets
in troosten, dat ons leed verklaren
wagspreken deed, dat het was niets
120 niets, want wij wisten immers goed
het einde, was dit niet een begin
van wat in onzen kinderzin
gelegen had als een vermoed
gebeuren, waren wij niet aanvlijend,
125 lagen onze handen niet in elkaar,
waren wij niet een samen schreiend,
stamelend, verwonderd menschenpaar?
In een stil scheiden was uitgetogen
de groote somberte, weggebogen
130 in haren trots en haar getrouwe
volgelingen, een donkere wacht
van angst en twijfel en zielsberouwen
zij werden zwijgend weggebracht.
En dan een leegte blijven deed,
135 een teere eenzaamheid gereed
dat intrek neme de aangebedene
vrede van onze zielen, eene
zeer gesmeekte, die zal verleen
geheele rust den afgestreden;

140 een weenensleniging, een weeke
vergetelheid ons vrome tweeën
gegeven, ons, van wie geweken
elk verder wenschen. O gij mijn gedweë
lief, veilig mij gegeven bruid,
145 die peinzenslangzaam zich ontsluit
om mijnentwille, hoe wel geweten
is mij uw wezen, toegezinde
tot een, die daar in u mag vinden
bevrediging en die zijn leven
150 voelt neergebracht tot de zeer blijde
nederigheid zijn zin te leiden
ter ingekeerdheid en aandacht geven
op al het komend, stil arbeiden,
geheim bedrijf van uwe ziel,
155 waarin een godheid zich geviel
te wezen in de nieuwe tijden.

[13]

Hoe ver, hoe ver ik dit alles vind,
het werd een spel, een lief gezeg
van andere menschen, zóó is het weg
en vreemd van dat, wat nu begint,

5 nu dat mijn leven zal gezonken
zijn tot een ernst, die 't al beschreit,
en tot één groote innigheid
van heenbeklagen gaan geslonken,

10 en nauwelijks een flauwe lach
gebleven is van medelijden
om wat nog even van ons beiden
opleeft in mijn gedenken, ach

15 hoe liefelijk, zooals wij gerust
van ons geluk waren en verkozen
ons te behooren, argeloozen
in wie er nimmer werd bewust,

20 dat wij vreezen moesten; dat, wat gegeven,
in deemoed wilde zijn aangenomen
een zorg voor hem, die der dagen komen
goed weet; en zie, wat is gebleven?

weet ik nog, dat een hemel stil
van licht en mildheid in mij hing;
ik luister naar mijn herinnering;
een stem wegwankelt, die sterven wil.

[14]

“O, als ik dood zal, dood zal zijn
kom dan en fluister, fluister iets liefs,
mijn bleeke oogen zal ik opslaan
en ik zal niet verwonderd zijn.

5 En ik zal niet verwonderd zijn;
in deze liefde zal de dood
alleen een slapen, slapen gerust
een wachten op u, een wachten zijn.”

[15]

Die nacht van zelfvernederling
van deemoed aan de doodensponde
in een gestage preveling:
“vergeef mijn zonden.”

5 Van pogen, dat mijn leven, al
mijn zijn ik u uitgeven konde
en woorden mij niet kwamen dan
“vergeef mijn zonden.”

10 Een simpel woord van leniging
het eenigst, wat ik heb gevonden,
waarin mijn ziel uitweenen ging
“vergeef mijn zonden.”

[16]

In de stilte waarin wij zijn, de vertrouwelijke
die behoort aan ons toe, ons beiden, in beschouwelijke

troostoverdenking, daarin ga ik nu tot u komen
ik, die ben door een donker, sidderend verdriet ingenomen;

5 een donker verdriet, zoo dringend, dat ik het als mijn eigen
wezen gevoelen moet, zoo wil ik mij dan over u neigen

en ben als een groote avond over u met moede zegening
eene, die smartenszat en zonder bewegen hing

10 een sombere zomernacht, verwijlend in peizenstoeven;
en ijdel vallen weg de woorden, die mijn mond wil beproeven.

Alleen — in mijn denken is een klare stem geboren
die toespreekt en ik wil gelooven dat gij zult hooren

en dat wij samen nederliggen in vreeze gedrukt en over ons heen
spreekt Zij haar te zeggen af, in haren goddelijken trots alleen.

[17]

Laat ik nu leggen lichte dingen
op haren lijf en gauw verganke-
lijke, laat het zijn rozeranken
en bloemen andere en trosseringen

5 en wiekevlokken van groote bleeke
vlinders en blanke dauw geregen
aan herfstrag, alles wat van de veege
lente nog is, die gauw verstreken;

10 en iets van zonlicht, nu ik het kuisch
en koel en treurig heb bevonden,
nu mocht ik het sprenkelen in het ronde
rijkelijk om in de doodenkluis . . .

15 en ijl gerucht van een mompelwoord
van menschen, die gaan onder het raam,
daar wordt gesproken met uw naam
en "zij is dood, ze is dood" gehoord.

[18]

Hun zachte oogen
in hen woont van nu af aan
een vragen, het dorst de lippen niet over te gaan
en is teruggebleven. Zij gedoogen
5 woorden niet; in hunne groote
liefde hebben zij besloten,
dat zij zijn zouden in hun gewone
om mij zijn en zich betoonen
als stille bezigen en dat zij wilden
10 doen alsof het niet verschilde
van vroeger, eendrachtiglijk verbonden
in hun bekommring, die zich verstonden
tot het zeer teere medelijden, neergebogen
in zich zelve, dat niet zou mogen
15 deren een weggekeerde noch verwonderen
met troostgezegden in dit leedbijzondere.

PAUL VERLAINE †

[19]

I

Men mocht wel willen in donzen woorden
van hem te hooren, nu hij pas
dood is en wat zijn leven was
voor 't eerste stil gaat worden; stoorden

5 nu woorden niet in zijn beginnen
der vredigheid hem toegebracht
en in den schuwen ernst betracht
door ons, die ons willen bezinnen

10 over het sidderende, dat wij vonden
in ons; zóó het op eens lag neer
in donker, lijden van een zeer
verborgen iets en zeer geschonden.

[20]

II

Hoe zoet gesloten, toegesloten
en goed geborgen in donkernis
buiten, waar lente komende is
met regen onder de lucht de bloote

5 een man, die heeft zijn afgewende
leven stil voor zich heen gevoerd,
een poovere maar een ontroerd
teedere en hij in zijn ellende

10 was tot den eenigen zin gekomen
des levens: dat wij wezen zouden
verscholen, in geduld gehouden
en wegverloren, zóó eerst vromen.

15 Een wijze — en om den doode is veel
van zoetheid en mijmering gebleven
en het bemoeien en dóórleven
der menschen heeft aan hem geen deel.

Jan. '96

IN GEDEMPTE TOON

[21]

In droomomhelzingen
gezocht, verloren,
uit slaapverbeeldingen
geheim geboren

5 een weeke, langzame
vrouw van vreezen,
van werend toch mee-
warig wezen.

10 Gesloten is het
hoofd in zwijgen,
de handen moedeloos
lijflangs zijgen;

15 zoo nog bekoord door
een smartelijk wanen
de vreemd gekomene,
de onverstane.

[22]

Wiegelend hoofd, zoet vrouwenhoofd,
een zuivere vrucht, een reinblank ooft,

zoo zal het liggen in de schalen
van mijne handen, de goudovalen,

5 dat mijne mond het proeven moge
het rustgezicht, rijp overtoegen,

met de lippen, die zwellend openbreken,
de volzoete en met de neergestreken

10 koele oogleden en de teere âren
in de slapen, de holle als rozeblaren.

[23]

Uw handen zij ver-
wijlen mogen
over mijn hoofd in
mededoogen.

5 Dat de gezegenden
in hun grootmoed
vrede verleenen
en rust en ootmoed.

10 Van de erbarmenden
onbenomen
geduld en vreezen
op mij kome.

15 Den neergezwekene
zwak ten doode
mij is uw goedheid
zeer van noode.

[28]

De lente valt dan in een oude stad
een holgebouwde, waar ik lang
was en nu ga ik in verwachten, dat
open is, en ik voel een wrang
5 verdriet in alles.

O, zij, de huizen, de steenen
en de geknotte boomen in de vochte lucht
en de menschen, die gaan zoo voor zich henen,
zij vragen, vragen en ik kan hen niet verstaan
en mijn bevangen denken heeft zich togedaan
10 en is weifelende, vertwijfelende, wat was
de droefenis, die ik vind in deze dingen.

Mijn voeten zij gaan onder mij klisklas,
mijn hoofd hangt in een web van schemeringen.

[29]

Schepen liggen er; waarom zoo . . .
het lieve water leed het zoo.

Vele zeilen zijn uitgehangen
breede, sleepende. Huizengangen

5 stonden; zacht getreden nu
schromelijk, want het was alles luw

vervuld; in de heldere streken
van den witten hemel geleden

10 wenschen te wezen, mijn zinnen dreven
er in, in een zachten trek opgeheven.

Droomen bleef over: was het voor dezen
al zoo, was dit het eerste wezen?

[30]

Mij is 't alsof de takken frissche blaren
hingen in mij en een vlaag westenwind
kwam wild door de luidruchtigen gevaren
vrij uit, vrij uit, het ruwe lentekind.

5 Dit zie ik buiten en ik vind mijn zinnen,
mijn teere zinnen in eenzelfde trant
van ongeduld en hunkeren te beginnen
een frank bedrijf, een driftige opstand.

10 Dat een gelijke zucht in mij gaat spreken
den ingekeerde, is mijn grootst geluk,
dat ook mijn zijn zich spant en uit wil breken
en dat het zwijmt in dit stout oogenblik.

[31]

Panisch

Een oogenblik
en een groote witte wolk in een schrik
steigert daar, vastgeslagen boven zware boomen
boven het bosch, waarvan de blaren stroomen
5 in stormen opwaarts; daaronder op de wei
in eens een schreeuwen, nymfengeschrei,
in bloode zielen is ingevaren
een harde angst, een niet te bedaren
wegwillen, in vluchten uitgespreid
10 en heengevlogen, dat het rinkinkt
tegen de stammen en stort verminkt
wezenloos en dan zwak jammert in eenzaamheid,

eenzaamheid, stilte, die een vloeiende rivier,
die als een zachte vreemdeling gekomen was.

Voor donkere oogen

De regen trilt
 over het spiegelen, spiegelen; trilt
 hij nu niet zijn kabbelvoetjes
 in babbelgroetjes
 5 weg over het water, dat lage mild
 neergelegene, een vloer, die blank
 te voeten ligt in een koningszaal,
 een vlak, te hooren in een klank
 van rinkelen, als een zilverschaal
 10 zou zingen een effen zingezang
 zoo heengestrecken, als tot een lang
 en kalm en peinzend geluid versmolt,
 wat duizend vingertjes aansloegen
 tik, tik, tik, en elkander joegen
 15 in wild vervolgen voortgehold,
 zoo deze volkeren; met zacht muziek
 van kleine belletjes, klinkklankschelletjes
 een licht, een luchtig, een gracelijk publiek,
 trekken zij zoetjes op naar waar
 20 boomen staan, de fluweelen boomen,
 groote verzonkenheid is daar,
 stilte en een onoverkome-
 lijk leed, zooals zij bij elkaar
 dicht stonden, zij de vroeggegriefden,
 25 die in zich droegen de bitterzeere
 stee van hun smart en gingen leeren
 lief te zijn met een eigen liefde,
 zoo edel eenzaam, zoo bijzonder
 van innerlijke treurigheid,
 30 die achter al hun daden schreit
 om het vergankelijke, zoo om het wonder
 van hun donker, de beide ooge-
 lichten en het tengere, niet
 getijpte lijf, dat zijn bleeke pracht
 35 omdraagt in 't bosch en dan weer mag 't
 verloren liggen aan een vliet
 en telt de gaven om zich niet
 maar laat zijn oogen stil zijn, twee
 die moe van zoeken zijn, die mee

40 een wroegende onrust gevoelden
en een verwondering, wat bedoelde
der dingen zachte schoonheid, deze
genegenheid tot hem, het wezen
van eigen jonge tijd verspild
45 de vele uren in ongestild
nahangen van het verrukkelijk spel
van zijn geluksgedachten, wel
alleen herdenken, want, niet waar,
het was al eens en komt het maar
50 éénmaal, het koninklijk verleden,
dat om dit leven luister sloeg
als ik mijn lot, mijn jeugd gemedan
van bitterheid zoo sober droeg
hoog om in eenen fieren lach,
55 o, andere dagen, wanneer waren
zij, er is zooveel dat, ach,
ik missen moet . . .

en nauw ontwaren

60 deze oogen, zoo zielsbedroefd,
het spel van den regen, dat tot hen komt
en schrikt en aarzelt en dan verstomt
beschaamd over zijnen lichten zin,
terwijl bij deze een wereld in
gepeinzen was en aandachtig wezen.

[33]

Om mijn oud woonhuis peppels staan
 “mijn lief, mijn lief, o waar gebleven”
een smalle laan
van natte blaren, het vallen komt.

5 Het regent, regent eender te hooren
 “mijn lief, mijn lief, o waar gebleven”
en altijd door en
den treuren uit, de wind verstormt.

10 Het huis is hol en vol duisternis
 “mijn lief, mijn lief, o waar gebleven”
gefluister is
boven op zolder, het dakgebint.

15 Er woont er een voorovergebogen
 “mijn lief, mijn lief, o waar gebleven”
met leege oogen
en die zijn vrede en rust niet vindt.

[34]

Staren door het raam

Er is een leven in wat bewegen,
de takken beven een beetje tegen
elkaar. Een even beginnen schudt
elke boom: een bezinnen dit,

5 een schemeren gevend van eerste denken,
met loome vingers gaan zij wenken
wenken, wenken, brengen uit
een vreezend meenen nauw geuit.

10 En lichte dingen, herinneringen
lispelen zij, vertrouwelingen,
zouden wel willen, willen — dan dood
staan zij in de lucht, de boomen bloot.

De lucht, die leeg is en zonder ziel,
waar uitgetuimeld de wind uitviel.

[35]

Een sneeuw ligt in den morgen vroeg
onder de muur aan, moe en goed
beschut en een arm kind komt toe
en staat en ziet en met zijn voet

5 gaat het dan schrijven over dit
prachtige vlak en schuifelt licht
bezonnen en loopt door, zijn mond
trilt in het donker klein gezicht.

[36] KERSTLIEDJE

Zij waren den dag zich moe gegaan
met zwoegen en met gezucht,
in den laten avond kwamen zij aan
in Bethlehem het gehucht.

5 Maria en Jozef liepen tesaam
de donkere straten door
en vroegen bij alle menschen aan
en vonden er geen gehoor.

10 En hadden eindelijk in een stal
hunnen intrek genomen
en zochten zwijgend zich terecht
in dit hun onderkomen.

15 Na angst en nooden waren gerust
ingeslapen zij beiden
en ook het kindje was gesust,
dat gekomen was met schreien.

20 Maria lag bij haar jonge kind
gelukkig en uitgeput
en Jozef hield zijn knikkend hoofd
in de linkerhand gestut.

En engelen zweven met vleugelslag
om de drieën, dit nieuw gezin
en de driekoningen komen aan
en houden hun voeten in.

MORGEN

[37]

Ik zie den morgen als een gouden mist
van eigen rijkdom trage wade
een afgehangen web van draden,
en nu in twist
5 vingertjes vechten, vingertjes vagen
door de ragen,
rafelen, halen de draden aan,
varen er in het losgegaan
weefsel, maken de fijne gazen
10 een plundering en de gevlochten mazen
wijden zij uit, werken er een begin
van scheuren, totdat er tusschenin
blanke kalme handen komen
de edele twee, een gelaten paar,
15 die van elkaar
de omgeslagen vouwen schoven,
geruste handen langs wier boven-
vlakken in glanzenden val afglijden
de ruischende plooiën naar weerszijden,
20 en zoo bedaard met een lichte duw
tillen zij nu
het slaapgordijn,
zie, zie, hoe wel de dag mag zijn?

[38]

Zwaluwvlerken zijn uwe zware
slepende wimpers en donkere schuwe
wieken, zooals zij doen in uwe
ontwaking, als hunne besombering
5 dreef in een donzen schommeling,
met loome moeite nauw opgelicht
trillen zij, trillen en hunne vlucht
is schielijk bewogen geworden, zoo
is dolend gevogelte, dat noô
10 zijn grooten weg over den hemel vond
naar oude woningen en donker stond
onder de luchten waar de dag
niet is, zoo rusteloos en met rooven
in zwoegende vleugels en den slag
15 van lijven en vederen dof bestoven.

Dan wankelen zij, het valt van hen af
het spel van hunnen vluggen gang,
zij werden anders en hangen lang
roerloos zoo dat het is alsof
20 zij weifelen, wezens van lichte stof
en gauw bevangene en aanhankelijk
aan elkander en die aanvankelijk
angstig waren en zich bezonnen,
of het wel mocht wat zij begonnen,
25 onzekeren, die niet weten, zweven
voordat zij hebben opgeheven
de toeliggende oogleden de beminde
bleeken, sidderende te vinden
de goede blinden in hun zachte
30 zorgen te bewaren bedachte.

Daaronder in kolken
drijft nog uw ziel en wordt er om-
gevoerd in woelingen en klom
en zonk op golven, meegenomen
35 over lillende vlakken, waar zij in loome
achteloosheid achterover
zich gaan laat, voelt dat zij meegaat over

de deiningen, de grijze rivieren
die langs geweken oevers slieren,
40 waar ginds de landen in nevelen kwamen,
vriendelijke wezens stonden er, gingen
voorbij dan, half geziene dingen
en niet herkend in het langzame
denken, dat uitwankelend zocht
45 tehuis te komen in de bocht
der vergetelheid.

En dan een wegslog
als van een vliezen wiek gezwind,
zij is er buiten gebracht waar lag
het licht te geef en zij zich vindt
50 in een gulden landschap en ver en vlak
en wijduit is het er en een vak
van den hemel gaat open boven haar
een stille ontsluiting, een inkijk waar
het ver en boeiend is en naar dit
55 ging haar gezicht zich keeren, wit
bestorven van bevangenis
waar oogen-aandacht enkel is,
en van de zoomen, het vele land
en al de verten in ronde opstand
60 om haar hoofd als het achterover
verzonk op den grond, ziet zij bijkans
alleen de toppen, het dunne loover
versmolten ook dit in den goudglans.

Dit slechts; maar den diepen hemel in
65 zijn haar gedachten, die gewin
vinden in hunne hooge verlore-
nissen, die zochten aan dit bekoren
toe te geven, te wezen, te doen
als wel in vroegere jaren toen
70 het kon gebeuren dat plots ontstond
met den morgen mee een wonder uit zielegrond;

het jonge geluk was er opgesprongen
met stormen, een ongeweten bron
uit donkerte opgewekt en on-
75 doorgrond maar volop en onbedwongen,
een golf, die opgevlogen joeg
naar het oneindige en zijn genoeg
niet vinden kon en met een pogen
om over anderen heen gebogen
80 te wezen, zich te openbaren
met teederheid aan die daar waren
verscholenen, in de donkere siddering
van hunne zielen te bemerken
geheime teekenen van inwerken
85 der eigen aanwezigheid, die ging
zacht om.

O wondergrootsch verlangen
dat uitging tot anderen die het ontvangen
mochten, dat bracht zich aan anderen toe
in liefde zoo dringend dat het wel moe
90 mocht neerzinken, stil lag ademloos
en smachtend. En in de tusschenpoos
ging schemerend op een voorgevoel
alsof aannaderden onvermoede
verblijdingen statig door het gewoel
95 van de bewogenen, zoodat de vloed
nog forscher groeiden, o hoe zwol
hun getij nu, haar ziel liep vol
van vlietende vreugde en overgroote
zaligheid in haar besloten
100 kleinheid en het jubelen lag
boven in haar met kabbelslag.

Zoo zijn weer haar gedachten, het eenige is:
zij zijn stiller geworden, zij werden meer
in zich gekeerd bij wat hun weer-
105 voer en als zij naar anderen zagen
hoe deze leefden in hun lot,
gezeiden zij zich zelve tot
zachtzinnigheid in hun gedragen,

110 en zoo dan zonder groot misbaar
als lammetjes zijn zij bij elkaar
de overvele met zoete spelen
op eigen wijze stil bijeen
en een geleide op hun weide
met zachten drang hen te wenden scheen,
115 de zedigheid, het ernstig wezen
die zijn gebleven van genezen
leed, dat hen opzocht in de lengte
der dagen en geweest is hen te
leeren en dat zij nog soms gewaar
120 werden als stond er een achter haar
en die getrouwelijk in velerlei
beproevingen zijn hand oplei
met vingeren voorzichtige maar o
hoe smartelijk was het, ook als noô
125 zij raakten, hoe slonk bij hun beroeren
elk weinig wenschen en vreugdvervoeren
tot nederig wezen en een beschamen,
tot een diep schuldig gevoel tesamen.

Zij tilt zich overeind en in
het licht en maakt een stil begin
stil met zich zelve, langs het smalle
lijf liet zij het hemd afvallen,
5 dat zakt tot in een dunnen kring
van plooiën, een weinig mijmering
zet zich, zij ziet naar beneden
de bloetheid van haar eigen leden,
het vreemde van het nu gebleken
10 lichaam en de schemerbleeke
benen, de voeten uitgespreid
en in hun zachte nederigheid
de teenen, die bijgedoken
schuilen, al de onafgebroken
15 opvolging en het tesaambehooren
der leden alle, die zonder storen
vervloeiende zijn en als te hooren
met zacht muziek, die werd geboren
in hunne overgangen. In de rust
20 van hare lijdelijkheid wordt zij bewust
hoe vreemd, hoe wonderlijk het haar aan-
komt, nu zij zich liet begaan,
alsof dit alles buiten haar was
en zag zij het in een spiegelglas;
25 is zij dit zelve, is zij er in
en ziet zich zelve, waar is het begin
van dit wat te denken bezig is
aan zich zelve en ongewis
wordt zij hier, haar gedachten zouden
30 niet verder kunnen, teruggehouden
in deze bedeesdheid, alleen er hing
een voelen van herinnering
van vroeger, alsof het al een keer
zoo was, en over het wanneer
35 denkt zij nog even en dan met kleuren
om haar vreemddoen gaat zij zich beuren
uit haar verzonkenheid en nog is zoet
haar naglimlachen bij wat zij doet
in verder kleeden.

[40]

Nu dat wij naar buiten treden
vredigen in het nieuwe heden

nu hangt de lucht vol van waiende
lichte dingen, onbeladene

5 ademen kostelijk gedragen
op vlakgestreke windvlagen,

wazen, half beschaduwde lanen
aan weerskanten van zijden vanen,

10 rozeroode kreukbehangen
in rimpelingen en met gangen

van blijde bewegingen, een mist
beziën onze oogen is 't,

opene oogen die vol zonken
van overvloed en de opgeblonken

15 gloriën die tot ons moeten;
de dag is blozende in begroeten.

[41]

Er dwarrelt een vlucht
op haar toe door de open lucht;
goudverschijningen met verfijningen
van lijf en leden en handjesvouwen,
5 met strengen haren alsof zij waren
getrokken draden
en met gewaden
ten voeten uit en strak gevouwen
tot het gewricht
10 der glanzende enkels en ook gouden
de kleine kleine kopjes, het beeldgezicht.

O blijde blijde bodinnetjes
vergulde zegegodinnetjes
zoo zwierende banen neergevaren
15 op golvende koelten en vleugelparen
hoe statiglijk is uw aantocht
dalende, en in een zedige bocht
zijn knieën en voeten, zoo hangt gij voor
het vrouwenhoofd om een gehoor
20 voor mondjes met lippen toegestoken,
geluksgeluidjes zacht gesproken,
gestrekte wieken zijn fijn uit-
geveerd, hun teere goudarbeid
is afglanzende naast purperen wangen
25 van het aandachtig voorovergehangen
geboeide bloeiende aangezicht,
dat luistert, luistert naar dit bericht
luistert en stil ligt daaronder
een groot toehooren in open wonder.

[42]

Ik voel haar bevende tegen mij aan
in dralen, zij is teruggegaan

voor dit, wat nu van allerwegen
in heerlijkheid tot haar is neergezegen,

5 zij school terug naar de schaduwgronden
harer ziel en als zij zich stil gevonden

bezint zij zich over de binnengevoerde
zaligheden door de ontroerde

10 getogen met zulk een innigheid
dat zij zich zelve, haar lot beschreit.

En haar geluk, als het nu volkomen
wordt, is het op vreezen uitgekomen

en wordt het haar koud tot in het diep
van hare ziel en het verliep

15 tot een ernstig wezen en bleek en wanke-
lend en zelf smolt zij tot een slanke

aanvlijing, die te zoeken bedoelde
en niet gerust is, voordat zij voelde

20 mijn toevlucht en over haar mijn hoofd
gebogen, dat is haar toebeloofd.

ALBUMBLAD EN ZES ANDERE GEDICHTEN

Herinnering

5 Waar in de ondoorschenen lagen
 de looden nevels stonden, kil
 en pal noodzakelijk, in een trage
 verzonkenheid en tartend stil
10 gehangen — was het er nu niet,
 of daaruit op er Eene tilde
 een zilverglanzend snoer en liet
 neerzakken in de hand; het vulde
 de holte van de saamgehouden
15 handpalmen, de satijnen vouwen
 der bocht, geworden een lauw nest,
 dat de gedokenen het best
 beschutten konde, bevend vat
 der ingezegen parelschat.

15 En nu ging deze slanke hand
 zich wenden en langs haren kant
 omkenteren en na een schok,
 waarin het dichter samentrok,
20 liep 't af als over eenen rand
 een water en wegrollend gingen
 de opvolgende glinsteringen,
 de ketting, de tesaamgeregen
 ovalen en de druppelregen,
25 het streng, het luchtig aftelgaren,
 de kogels, die het net bezwaren,
 dat zonk in groene waterbaren,
 de tak met lichte peppelblaren,
 driftig en druk, zonder bedaren,
30 en popelhartjes allen waren,
 de losgehangen bengelzaden,
 gutsende herfst in volgeladen
 trossen gestort, de beurs wier naden
 stuk reten en naar buiten traden
 de penningen, de weefseldraden

35 der achtelooze zusterparen,
al de onbesuisde buitelaren
jagend elkander achterna . . .
een jacht, die niet dan overgave
en vruchteloos bezit, dat dra
40 verliep, een wisseling van vermogen
en slechts een ruil, die niets gewan,
waar de verschijnende niet dan
den zinkende werd nagezonden
en nederdalende uit den hoogen
45 alleen een komende aan kwam konden.

Dit is het spel, zoo loopt het af;
twee glanzende oogen zien het toe,
twee, die het volgen, nimmer moe
werden noch wenden zij zich af;
50 twee kalme oogen, ongebroken
van glans en die zich koel bewaren,
een ziel, waardoor niet kwam gevaren
de siddering van lief en leed,
maar die 't gebeurende allengs weet
55 te zien zonder verwonderingen
en als de rijen straks vergingen,
zich wel niet meer ontroeren doet,
maar toch beseft en toch bevroedt
den zin van deze en andere dingen.

[43a] HERINNERING

5 Waar in de ondoorschenen lagen
 de looden nevels stonden, kil
 en pal noodzakelijk, in een trage
 verzonkenheid en tartend stil
10 gehangen — was het er nu niet
 of daaruit op er Eene tilde
 een zilverglanzend snoer en liet
 neerzakken in de hand: het vulde
 de holte van de saamgehouden
15 handpalmen, de satijnen vouwen
 van 't vlak, geworden een lauw nest
 dat de gedokenen het best
 beschutten konde, een bevend vat
 der ingezegen parelschat.

20 En nu ging deze slanke hand
 zich wenden en langs haren kant
 omkenteren en na een schok,
 waarin het dichter samentrok,
 liep 't af als over eenen rand
25 een water en wegrollend gingen
 de opvolgende glinsteringen
 de ketting, de tesaamgeregen
 ovalen en de druppelregen
 het streng, het luchtig aftel-garen,
30 de onbesuisde buitelaren
 jagend elkander achterna

 een jacht, die niet dan overgave
 en vruchteloos bezit, dat dra
35 verliep, een wisseling van vermogen
 en slechts een ruil, die niets gewan,

waar de verschijnende niet dan
den zinkende werd nagezonden
en nederdalende uit den hoogen
alleen een komende aan kwam konden.

35 Dit is het spel, zoo loopt het af
twee glanzende oogen zien het toe
twee, die het volgen nimmer moe
werden noch wenden zij zich af;
twee kalme oogen, ongebroken
40 van glans en die zich koel bewaren,
een ziel, waardoor niet kwam gevaren
de siddering van lief en leed,
maar die 't gebeurende allengs weet
te zien zonder verwonderingen
45 en als de rijen straks vergingen
zich wel niet meer ontroeren doet
maar toch beseft en toch bevroedt
den zin van deze en andere dingen.

[44] RONDELS

I

't Getij liet uit den mantel zijn
van wind en strenge kou en regen
en heeft een luchten zwier gekregen
van helderlichten zonneshijn.

5 En daar is dier noch vogelijc,
of in zijn taal roept het u tegen:
't getij liet uit den mantel zijn
van wind en strenge kou en regen.

10 Rivier en beek en springfontein
hebben een staatsie aangekregen
uit zilverdruppels saamgeregen,
een elk wil op het fleutigst zijn,
't getij liet uit den mantel zijn.

[45]

II

De knechts des zomers zijn in 't land
en maken er zijn huis gereed
en hangen er een vroolijk kleed
van groen en bloemen aan den wand.

5 Met spreiden uit aan alle kant
van een nieuw wollen grastapeet
zijn nu de zomerknechts in 't land
en maken er zijn huis gereed.

10 O harten, lang in druk geband,
Godlof, die niet versagen deedt,
gaat uit, neemt vrede van uw leed,
en winter, gij en blijft niet, want
de knechts des zomers zijn in 't land.

[46]

III

Verlaat mij en gaat heen, gaat heen,
zorg, druk en droefenis van zinnen;
of dacht gij altijd bij mij binnen
uw wil te hebben als voorheen?

5 O, maar ik zeg u aan van neen;
verstand zal u wel overwinnen,
verlaat mij dan, gaat heen, gaat heen,
zorg, druk en droefenis van zinnen.

10 En zoo weer ooit voor mij verscheen
uw aankomst en van uw vriendinnen,
zoo moge God dit nieuw beginnen
verdoemen en den dag meteen;
verlaat mij dan, gaat heen, gaat heen,
zorg, druk en droefenis van zinnen!

CHARLES D'ORLÉANS

Alleen ben ik en zoek alleen te wezen,
Alleen ben ik en van mijn lief verlaten,
Alleen ben ik; wie die mijn heer mag wezen?
Alleen ben ik, dan bitter, dan gelaten,
5 Alleen ben ik en schuw mijn kwijnend leven,
Alleen ben ik, verdoolde uitermaten,
Alleen ben ik en zonder vriend gebleven.

Alleen ben ik ter venstere, ter deure,
Alleen ben ik, in eenen hoek gedoken,
10 Alleen ben ik, om op te gaan in treuren,
Alleen ben ik, stil weg of uitgebroken,
Alleen ben ik, het is mij wèl gegeven,
Alleen ben ik in mijn vertrek beloken,
Alleen ben ik en zonder vriend gebleven.

Alleen ben ik, waar of ik ook mag wezen,
Alleen ben ik in alles en altoos,
Alleen ben ik meer dan een ander wezen,
Alleen ben ik, verdrukt meedoogenloos,
15 Alleen ben ik en van een elk begeven,
20 Alleen ben ik en soms gansch troosteloos,
Alleen ben ik en zonder vriend gebleven.

Prins, nu is wel mijn droefheid aangeheven,
Alleen ben ik, met elke rouw te duchten,
Alleen ben ik, zwarter dan moerbeivruchten,
25 Alleen ben ik en zonder vriend gebleven.

CHRISTINE DE PISAN

In den lichtblauwen lentedag
met gouden sprenkeling (hamerslag
van spattend zonneaambeeld), in de
leege opening van de nog blinde
5 lucht, die zich te bezinnen lag,
loopen nu zuchten, een verzachting al
van strengere wezens, tesamenval
van wat strak uitstond en mindering
van bangheid en overwintering.

10 Onder de huizen donker en vocht,
de woningen en de stratenbocht
met kilte, die van de muren vliet,
en voorjaarswasemen in het verschiet,
in hun midden grommelig en plomp
15 de norsche kolos, de opgaande romp
van den windmolen; zijn onderste voet
nog in de bedommeling en het roet
der daken, maar alreeds beschenen
de rijzende bouw, de metselsteen
20 en verder boven het licht als room
op balken en spant, het hangende toom,
de vlakke muren, den omgang en op
de grijze wicken, den molenkop.

De grijze wicken . . . in de weeke lucht
25 is hoorbaar het talmende gerucht
van hun arbeiden; zij komen aan,
vier vakken in de lucht wegslaan
de uitgestokene en zij schrijven
hun cirkeling, nu zij weer drijven
30 op stroomen, die hebben meegevoerd
de zonversplintering, het ontroerd
ademen van land en zee, de gave
waarvan de kostelijkheid met laven
strijkt door hun traliën en zij
35 met ruime banen te loef, te lij
zeilen zij door het luwe weer,

vinden hun oude wisseling weer
van op en onder en berg en dal,
omhoogtriomf en hemelval,
40 van aanloop stormende genomen
en hartbeklemmend nederkomen,
de toppen langzaam overglijden,
op glanzende ruggen huiswaarts rijden
den ingekeerden carrousel,
45 het eindeloos, eindeloos kringenspel.
O, afgetreden weg, die leidt
wanneer tot rust en ledigheid?
en altijd nieuw geploegde voor,
waar is het zaad, dat in uw spoor
50 mag vallen, kiemen en bestaan
in dagenlengte? . . .

Zij gaan en gaan,
mijn droomend denken hecht er zich aan
onmerkkelijk, tot het wordt bevonden
als volgde het mede in het ronde,
55 als werd het geledigd en afgewonden.
Op deze wicken en op hun spil,
die immer en immer zich wenden wil,
is het gegrepen en aangevat
als op een kenterend spakenrad,
60 een garenhaspel, een rafelwinder
van draden, die effen en zonder hinder
afwikkelen, uitkomen met geduld
en onuitputtelijk aangevuld.
En deze vier armen in hun werken,
65 deze grijsfulpene vleermuisvlerken
de spichtige, zij worden behangen
met zilveren spinsels, de vleugels vangen
de vlossige zij, het lange lint,
de wimpels strakstaand in den wind,
70 het vlottende rag, het drijvend vlies,
de pluizen alle zonder verlies,

elk vlokje, iedere zwerveling
gezogen in de werveling,
het kleeft aan de spijlen en aan het leeg
75 latwerk en ijl en wonderlijk veeg
wordt er hun weefsel, een web verward
met open gaten en flard bij flard,
een ruigte, die bindt en samenhoudt
het kantige hek, het ruwe hout
80 en ordeloos omgeslingerd is
als grillige voorjaarswildernis
volgroeid; en midden in dit struweel
een verdichtingsbegin, een grijs juweel,
bestoven parelen, diadeem
85 teloorgehangen in den zweem
van haren, in hun net verstrikt,
de glinsterstrengen langs geschikt,
een sprenkelreeks, een zilverrist,
over den dichten heg verkwist
90 de sierselen. Welke dagvorstin
met slippersrand opflitsende in
de hemelhelderte even, voer
door dit gewest en liet het snoer
ontzinken? Welke vinger had
95 den hoogen luister aangevat
en iets van verre aetherschat
gebracht in deze huizenstad?

[49] REGEN

De bui is afgedreven;
aan den gezonken horizont
trekt weg het opgestapelde, de rond-
gewelfde wolken; over is gebleven
5 het blauw, het kille blauw, waaruit gebannen
een elke kreuk, blank en opnieuw gespannen.

En hier nog aan het vensterglas
aan de bedroefde ruiten
beeft in wat nu weer buiten
10 van winderigs in opstand was
een druppel van den regen,
kleeft aangedrukt er tegen,
rilt in het kille licht . . .

en al de blinking en het vergezicht,
15 van hemel en van aarde, akkerzwart,
stralende waters, heggen, het verward
beweeg van menschen, die naar buiten komen,
ploegpaarden langs den weg, de oude boomen
voor huis en hof en over hen de glans
20 der daggeboort, de diepe hemeltrans
met schitterzon, wereld en ruim heelal:
het is bevat in dit klein trilkristal.

VOOR 5 DECEMBER

[50]

Dit wilde ik U gegeven weten,
wat ik gemaakt heb deze dagen
van zorgen voor anderen en omgedragen
in mij, waaraan ik heb bezeten
5 een vreugd vooraf, een blijde plicht
van aandachtgeven, een toevlucht
en afgezonderdheid, een plek
van koestering, waar de stille trek
des harten heen was, als het drong
10 mij te bedenken, wat ik kon
te binnen brengen van wat was
tusschen ons beide tweeën; was
dit niet met vreugde zachtgestemde,
meewarigheid, die algemeen
15 om U, om allen was, nu ik nog een-
maal kwam en U dit toebestemde
en toesprak en met zachten wil de
bedruktheid van U nemen mocht,
een vreugde zonder achterdocht
20 U brengen en U goed zijn wilde.

En dat dan van dit eerst gedicht
de woorden werden tot een dicht
omtuinen, tot een dubbele laan
van stammen rijzig opgegaan
25 en scherpe takken saamgegroeid,
die overreikend het gezicht
toewiesen, hielden het er dicht,
dat het er stil en ongemoeid,
dat het er zacht is in de lucht, —
30 dat zóó dit vers een schutsel werd,
dat langten kon tot in de vert'
en al het volgende omheinde,

35 mijn woorden mochten opengaan
en werend aan weerskanten staan,
tot zij zich sloten aan het einde.

40 En binnen in hen mocht het zijn
half schaduw en half schemerschijn,
een koelte, dat het er vertrouwd
te wezen is, zooals het mag
in knoppen zijn, wanneer de dag
hun vochte plooien heeft ontvouwd
ten halve en door de spleten brak
van dit witmarmeren koepeldak
45 een eerste licht, op eens verschenen
verbleeking; ijl, ontastbaar deze
en vreemd en bovenaardsch van wezen,
die bovenin hing eerst alleen en
stil tintelend in 't gewelf der bladen,
sluitwanden der beloken kelk,
50 gebonden nog, gebogen elk
de sluimering niet te verraden
van een teer edel hart van goud
binnen hen, schemerend aanschouwd.

[51]

Dit dan het eerst,
opdat gij des te
geruster zijn moogt
en ten leste

5 gij niet meer schuw
en vrezend zijt
en zonder angst en
onzekerheid:

10 ik heb het gezien,
ik wist het wel,
ik zag, ik zag het
als gij tel-

15 kens naar mij toe
aankomen wildet,
het hoofd toedroegt,
het zwoel vervulde;

20 gezicht, waarop was
neergestreken
een krimpande angst
en weggeweken

was elk herkennen,
in enkel wit
teruggeslonken,
o, hoe is dit,

25 alsof een wâ was
voorgehangen
voor oog-opleven
en langs wangen

30 kil; maar er brandt
doorheen een vragen,
dat aan wil houden
en niet versagen,

35 gezicht vol naar mij
 toegekeerd,
 in ernst en ijver
 opgebeurd,

40 dat mijn gedachten
 tot zich gebood,
 zoo arm en dringend
 in zijnen nood,

 met uwe oogen,
 die zwaar
 op mij lagen,
 het groote maar

45 beschroomde om zijn
 teeder doel,
 dat ik in donker
 nader voel,

50 geopende,
 dat trilt en beeft,
 een wiekslag, die er
 tegenzweeft,

55 onder wier bocht
 bescherming is,
 bevedering, die
 ontsloten is

60 tot een beschaduwing
 van mij zelf,
 ziel over mij
 een nachtgewelf,

 stilstaande in zijn
 strakke bogen
 en zoo aandachtig
 of met oogen

65 het neerzag op
 d'ontroering mijn,
 een hemel met een
 weerlichtschijn

70 van goedheid, eindeloos
 goedertieren,
 verteedering, die zich
 uit mag vieren,

75 van dankend stralende
 oogenblikken
 en weggehouden
 sidderend snikken.

Zult gij begrijpen kunnen, verstaan,
zal voor U op kunnen gaan
een groot aanschouwen, een inzien
en een ontwaren, zoodat misschien
5 uw hoofd, uw wezen ongeschonden,
met koelte en mijmering omwonden,
zich neigde in edelmoedigheid,
vrijwillig had tentoongespreid
zijn gunst en zelfverloocheningspracht,
10 uw hart zich voelde toegebracht
tot dit geopende, het zou mogen
benaderen, dit, dat zoo diep
anders was en waarvan niets
in U bestond, en zou gedoogen
15 te volgen, rustig begeleiden,
een peinzende tweede zijn ter zijde
van deze toedracht, den somberen drang
van mansgedachten en den dwang
der over hen gebiedvoerenden,
20 der onbenoembaren; driften, uit-
geschoten uit een verzonken, wijd
wegliggend land en nog beroerende
hun vale donkere moedergrond,
nu dat zij over het hemelrond
25 stroomen, hangen zwart met honderd
armen over de niet verpoosde
gedachten, zorgend in vreugdelooze
arbeid, ternauwernood verwonderd
over de bleeke, die zich gezelt
30 tot hunnen omgang en gekweld
bestaan, een betere eene in
aaneengeslotenheid en min
verdeelde en die wel verschrok
en inkromp, maar na de eerste schok
35 zich weer terugvond en herstelde,
bedachtzaam het zich voorgestelde
vervolgde en volhield tot het einde;
maar die terug tot eigen aard
gevoerd werd, kenmerk wel bewaard

40 en anders zijn: de ledigheid
van twist en angst en onvoldaan-
zijn, de eenheid en het samengaan
van een welevenredigheid,
het zachte zelfbezit van hare
45 wachtende vrouwlijkheid, de klare
volkomenheid en die wel lag
als waters over diepe gronden,
donkerten ongeschokt, gebonden
in purperen rust; een overslag
50 lag kantelend aan het allerbovenst,
het opperst afgaan, smal tehuis
van daglicht, dat hier in en uit
mag wandelen of achter zijnen ruit
te kijk ligt in zijn kristallen kluis,
55 in spiegeling er zich zelf beziet
of uitslaand langs de wanden schiet
en tegen een vlakken kant tot gruis
versplintert, een verstuiving wordt
over den afgrond uitgestort,
60 waarover het spreidt en daalt en al
bezinken gaat en van val tot val
vermindert, tot waar het begaf
en stil houdt en er hangt als stof
boven de donkere, onverstoorde
65 gewesten, lillende ten boorde
gevuld, onpeilbare en ook zij
naar diepere dalen heen verdwijnen,
waar onderaan in de ravijnen
de oude, ondoorgronde nacht,
70 oorsprong, die 't al had voortgebracht,
nog toefde en hare kalme schoot
vaneenvlijde en opensloot.

O, uit de bezige, gelukkige jaren
hoe was het geworden met wegbewaren
75 en welbedachtzaamheid een schat
en diepe rijkdom van alles wat

zij had geborgen, als zij ter zij
het had gedragen en het lei
in goede hoede: het blozend geluk
80 van toen zij jong verschenen was,
zoo frank, zoo stout, zoo zeker was
van zich en anderen en niet
angstvallig en haar oogen liet
open zijn, oogen die nog blonken
85 van onverzwakte helderheid,
die uitzagen benieuwd, bereid
te ontvangen en in de diepte zonken
van andere oogen; dagen, toen
zij nog den drang en het toedoen
90 des levens niet vol uitgekomen,
onoverzien nog, niet vernomen
in zijnen omvang in zich droeg,
haar zelf een zorgen, zwaar genoeg
te voelen, als zij zich bezon,
95 hoe het plotseling opdoemen kon,
de duizende gestalten, dingen,
die zich verdringen, wisselingen,
geschenk haar alles toegebracht,
en het met overstelpensmacht
100 haar kon bestormen en beëngen
en zij het voor zich alleen te boven
moest komen en het ten einde brengen;
of als zij in ingetogen zin
weerhoudend omzag in den kring
105 van andere gezichten, monden,
die glimlachten, of zij haar verstonden,
alsof zij wisten van een verzwegen
en groot geheim, dat dit gekregen
leven volzalig was en name-
110 loos heerlijk en in een stame-
lende verrukking nauw erkend,
zoo had zij zich daar rondgewend
talmende, op het stil gezicht
een vragend iets, dat zich terecht-

115 zocht, de argelooze, nauwelijks
nog aangeroeerde — en dan liep
door jaren met minder hoog en diep
haar leven en zij werd beschouwelijk,
beprijzend min en min betreurend,
120 verwijlend nog, maar al bespeurend
iets van het golven van een wiek,
een ademen, dat naast haar trilde,
en zij gevoelde, dat zij wilde
heengaan en met een stil gebaar
125 zich af gaan zonderen, want dat daar
te laten, dat er te scheiden stond
van al wat haar eens na bestond,
het meegaan, geluk en ongeluk
van haar vol leven en het druk
130 toedringen en om aandacht vragen
van het gebeurende, gedragen
op een onafgebroken spoed,
opblozende in verhoogden gloed
van arbeid — bij hare lotgevallen
135 haar denken bleef er niet, ontvallen
liet het dit achteloos, zij zocht
naar andere en zoo het kon
geruster dingen, eigen, on-
vervreemdbaar deze en zij mocht
140 tot deze gunst worden gebracht,
tot een nieuw aanschijn, nieuw begin
des levens en een anderen zin,
tot de bestendigheid en kracht,
het beste en zekerste ooit bezeten
145 bij zich en steeds gereed te weten:
de inkeer tot zich zelve; met beven
van bang verwachten zich heen begeven
met ongeduld nog iedere keer
naar dit, wat telkens en telkens weer
150 haar kon genoeg doen, dit onschat-
bare, onuitputtelijke, dat
haar milde zegning was en meer

afschenken wilde dan verwacht;
en al wat zij nu had afgedacht,
155 in zich verloren had overwogen
diep innerlijk, zonder meer te pogen
het ook in anderen terug te vinden,
bevindingen, de meest beminde,
omdat zij de minst gekende waren,
160 hoe was het alles met wegbewaren
ontvangen en allengs opgenomen
in een stil liggen, in een kom
van groote verzonkenheid, rondom
omvat van opgaande oeverzoomen,
165 een rand, een donker opgebouwde,
die dit het trillend overschaduwde
uitvloeiende er hield omvadend
in armen, langzaam rondgehouden.

O rijk verzamelde overvloed
170 zonder bedoelen, zoo door deze
vergaard, zich zelf genoeg te wezen,
onwetend of zij wel ooit voorgoed
ontroerde voor een schoon tegenkomen,
een machtig aangezicht, dat streng
175 en dreigend was, van zoo smettelooze
en zonder deelgenoot verkozen,
gelaten droefenis gedrenkt,
zoo vlak, of gutsend met een regen
de smart er op was afgezeggen
180 langs de gezonken wangen, bleeke
trekken de effen weggestreken,
de donker toegenepen mond,
waarop nog iets te trillen stond
van opstand; fronsend in den hoogen
185 was warende om de wenkbrauwbogen
een goddelijke mismoedigheid,
een weezin zoo stil heengevlijd,
of op de slapen, op de blanke
een Genius ineengedoken

190 neerzat, geknotwiekt in zijn ranke
bevedering, zijn leên gebroken,
gebukt, om wat er om het edel
voorhoofd en om den doffen schedel
was saamgeschoold, een zware nacht,
195 als waarin werelden zich wringen
in hun geboortefolteringen
en lillend worden opgebracht
van uit het zwoegen, de ongekende
arbeid — en dan als hij zich wendde
200 uit zijn eenzelligheid, hoe week,
hoe zacht en wonderlijk bewogen
was dan, wanneer het nederstreek,
het groot, daemonisch diep vermogen,
dat af kwam dalen de ruimte door
205 der andere zielen en toegang vond
tot op den eigen hartegrond
en dat met zachten dwang niet zocht,
maar wetend toekwam tot de bocht
der dierste dingen en aanroerde
210 de trillende plek, die huiveren deed,
zoodat het door haar heen joeg, wreed
en heerlijk en zalig vervoerde,
wanneer het machtige in al zijn ont-
vouwen te deinzen voor haar stond
215 en haar deed duizelen en toesnoerde
en de adem wegnam en het ten top gevoerde
dan uitviel in een overslag
van stilliggen in een flauwe lach,
een dankende bekentenis
220 dat dit het beloofde, dat dit het is.

Wij doen elkander zeer, het kon
 niet anders, in een droeve en on-
 gewisse lach werd dit bevonden,
 dit smartelijke, dat wij van stonden
 5 besterven moesten in ons bejegenen,
 veranderen en wij toegenegenen
 vervreemden; want dat wij nu zoo dicht
 genaderd waren, dat ook een licht
 herkennen, een flauwe speling maar
 10 der trekken, een onbedoeld gebaar
 een martelen voor den ander mocht
 worden, die in zijn wankelen zocht
 naar een toeknikken der fulpen oogen
 en hun belofte, of zij wat
 15 ontroeren konden het afgemat,
 het dofverstompte, onbewogen
 hopen, dat lang heeft afgeleid
 zijn lust, zijn gulden luchtigheid,
 waarmee het opging in den beginne,
 20 maar dat terugtrok en naar binnen
 is saamgekrompen, in verval
 en ziekzijn weggekropen, klein
 zich makend en dat overal
 zeer is en dat zich nergens heen
 25 te roeren durft en doodstil ligt.

En praten en lachen en dit gedicht —
 o, bittere armoe, er op verwezen
 het kort geluk van zijnen dag
 van schijn en schaduwen af te lezen
 30 in teekenen, schemer van een lach,
 in bevende wimpers, het sereene
 van een blank voorhoofd en het meenen
 van innige oogen; dat leefde en stierf
 in uiterlijkheid, dat een niets bedierf,

35 zooals het viel in teergerezen
 verwachtingen en doodelijk lag,
 onoverkomelijk, al den dag
 vertreurende en ongenezen.

 O, wie zal ons hiervan ontslaan?
40 moeten wij over elkander staan
 met trillende oogen en iets als floersen
 tusschen ons en de wederzijdsche roerse-
 len stil nu en levenloos?
 en met het bitter besef altoos,
45 dat daar wel eene beeft in tranen
 achter dit roerloos aangezicht
 en zwijgend heengaat en dan zwicht
 neerzinkend onder het onweerstane
 uitschreien, als zij zich bezint
50 op de verandering nu gekomen,
 de eerste teekenen waargenomen
 en het verwelken, dat begint.

KINDERPARTIJ

Danst, danst tesamen een rondedans
met hand in hand en hooggedragen
omrankende armen en op een trage
zangwijze het voetverzetten thans,
5 rondom het meisje, dat er jarig
geworden is en zij eenparig
omgaven en dan in elkaar
schakelden zij de tengere handen,
tilden ze op als een guirlande,
10 waren er met hun omgang klaar;
vriendelijk, teederlijk eensgezind
ter tiende verjaring van het kind.

Danst, danst, laat helderroode lippen
en lichtende oogen iets als stippen
15 van kleuren, bloemenkleuren zijn,
als purper en diep karmozijn
in dit vertrek en in den krans
van uw gestrengelden rondedans;
als enkele bladen, sprenkelbladen
20 aan kronen stil gerijpt, geglipt
van kelken, door wier wanden heen
het net en weefselwerk verscheen
der âren en hoe het was geribd,
nu dat het licht er toegang had;
25 als het onschuldig bloesemblad
de omgestulpte, uitgeschulpte
kommetjes met een welig vocht,
of bootjes op een blijden tocht,
de holle, op ademen gevaren
30 langs al de banen, die er waren
bij open lentedag, een buit
van zonlicht en van winderigheid . . .

O, jonge meisjes met zijen haren
en lichte jurkjes kreukgeplooid
35 en met de smalle voetjes strak
gespannen en langs het oppervlak
vaardig bewegende op de maat
van het gezang, dat verder gaat,

40 zooals door dungebleven, jonge
lippen, uit ademenden mond,
die zedig half ontsloten stond,
het lijdelijk wordt afgezongen
in éénen door en zonder klem
en met een zachte neuriestem,
45 zoo ijl, zoo fijn en zoo doordringend
in enkel hooge halen zingend
en zuiver, zonder wankelen uit-
gebracht, een kinderlijk keelgeluid;

50 terwijl dat buiten een eerst verschijnen
van lente is en een ander licht
valt van de wolken, maar de lucht
is nog vol koelten en een schrijnen
is er in alles, jong en wrang
nog — danst in dit naar binnen schijnen
55 en intrek nemen en eerlang
vervullen en de stilte hiervan.

60 Danst om het jarig kind, dat staat
in aller midden daar alleen
en op zich zelve en zij laat
de handen dralend langs zich heen
afglijden en de donkere oogen
zijn zacht en ernstiger meteen;
zij voelt zich lichtelijk bewogen,
65 glimlachend om die om haar gaan
en haar toezingen en zien haar aan
en maken haar stil en zoet bezonnen
achtgevende op wat zij begonnen . . .

70 En dan, in den langzamen zingezang
dwalen haar gedachten en zij traden
terug van deze oevers bang
ietwat gevoelde en dan verraden
haar oogen en haar onzekere mond,
dat zij iets anders, iets innigers vond,

75 dat zij den gang weedom inging,
den ingang tot bespiegeling,
waar al haar aandacht was gehangen
over haar zelve en ingevangen
in een verrukkelijk beschouwen,
wat ditmaal weer opdoemen zouën
80 voor zielsgezichten, welke gangen
in aantocht waren, heengeleid
uit al de menigvuldigheid,
verlopende in wondere orde
en aan elkaar verwant geworden:
85 een dagelijksch voorwerp, van haar wonen
een uitverkoren plek, personen,
een tafelronde, een buitendag
met vlagen wind en schaterlach,
een ranke vogel, een juweel
90 dat fonkelde, een tuinpriëel,
een strand met ronde schelpen, fijne
stuifzaadjes, die een mond wegblies,
een zuilengang, een marmerfries,
zeilen, waarop de zon ging schijnen,
95 en droomverwekkend een ver dal,
een zachte glooiing, waar het al
versmelten gaat, het zonder tal
der dingen; van het duizendvoud
het meeste als lief en welvertrouwd
100 herkend, maar andere lang vergeten
en heugelijk opnieuw begroet,
en enkele ook, die zij wel moet
gelooven nimmer te hebben bezeten,
zoo wondernieuw en ongeweten
105 en prachtig zijn ze en onvermoed.

En ook het dierdere nog was daar,
gedachten, opgekomen bij haar
alleen en die zoo al het andere
doordrongen hadden als nooit tevoren,
110 en sommige woorden van zoo bijzondere
beteekenis, ademloos aan te hooren

en peinzend bij zich nagesproken,
gevoelens schietend opengebroken
bij enkele dingen, die voortaan
115 voorkwamen, als zagen zij haar aan
met oogopslag, die zij verstond,
haar meeningen, hoe zij alles vond,
en al dit innerlijke, toch
het liefste en het meest beminde,
120 omdat zij er iets in mag vinden
zoo zeker en zonder elk bedrog,
zoo wel begrijpelijk, zoo volkomen
naar eigen bedoeling uitgekomen,
zoo onweersprekelijk het hare,
125 dat het haar even nauw bestond
als wat ze als laatste in zich vond,
het eenige onbetwifelbare,
het voelen van het eigen ik,
het innige, dit oogenblik
130 zich zelve overdenkend, zich
beziend: den heen en wedergang
van de gedachten, elk verloren
in zich, en hun bijeenbehooren
in een geheimen samenhang,
135 en dan haar lijf, haar lichaamsdeelen,
de stillere eenheid dezer velen,
in sluimering en blind als 't ware,
waarop haar blik nu rond gaat waren
en zoekende en naar beneden
140 uitvierende is afgegleden
bij 't peinzend kind, dat zich vermeit
in schemer van diepzinnigheid.

Om gaat het onverstoorde koor,
dat zong en aanzwol in het dalen
145 der stemmen en de diepe halen
doorklinken liet en niet verloor
den voortgang, maar met slanke bocht
opnieuw omhoog te komen zocht,

150 totdat het zweeft weer in de kringen
van 't onbepaalde jubelzingen,
waar klank na klank in dartelingen
elkander volgde; sneller gingen
voetpas en dans en ademtucht.

155 Danst om, danst om; wij zien het aan
in stille gedachten en onbegrepen
geboeid zijn en dan aangegrepen —
mij dunkt, voor ons is opgegaan
een nieuw gezicht, als lag er in
160 dit alles een andere, diepere zin
en was 't alsof het wat verbeeldde,
wat kinderen hier met elkander speelden
en zóó komt het ons voor oogen staan,
als waren 't de Uren, die ommegaan,
de Getijden zelve, die om het kind
165 te gader zijn en spelenderwijze
opwachten en er hun wezen wijzen
en hoe zij het zijn toegezind.
Met schoon vertoon en aanvalligheid
en met het blozen op de wangen
170 houden zij 't kind daar ingevangen,
een welkom wordt tentoongespreid.
En zie, dan gaat op lichte zolen,
getild den glinsterenden voet,
de luchtige godinnenstoet
175 zich regelen en in bevolen
orde zich schikken en dan draagt
de glanzend blanke theorie
zich heen, om enkel en om knie
gestrekt het sleepend kleed, dat vaagt
180 ruischend hen achterna; gerucht
scheen er te zijn als van cymbalen,
als sloegen zij de rondmetalen
handbekers en als hief een vlucht
van slanke armen opgestoken
185 zich hoog in eensklaps uitgebroken

vervoering — en dan gaat de tocht
veranderen en heeft opgezocht
een verderwezijn en deinst af
en slinkt, tot zij werd opgenomen
190 in de beneveling gekomen
voor het geopend oog; een stof,
een dunne wolk was er nog wel
allengs vervluchtigend en hing
en zonk, er is een enkel hel
195 gerinkel van het cymbelspel
en ook dit minderde en verging.

Voor Mientje Robertson.

Danst, danst tesamen een rondedans
met hand in hand en hooggedragen,
omrankende armen en op een trage
5 zangwijze het voetverzetten thans
rondom het meisje, dat er jarig
geworden is; in hun midden namen
zij het en schikten zich eenparig
om harentwille, in een beramen
10 van liefde, teederder gezind
ter tiende verjaring van het kind.

Danst, danst, laat helderroode lippen
en lichtende oogen iets als stippen
van kleuren, bloemenkleuren zijn,
15 van purper en diep karmozijn
in dit vertrek en in den krans
van uw gestrengelden rondedans,
als enkele bladen, sprenkelbladen
aan kronen stil gerijpt, geglipt
van kelken, door wier wanden heen
20 het net en weefselwerk verscheen,
de âren en hoe het was geribd,
nu dat het licht er toegang had;
als het onschuldig bloesemblad,
de omgestulpte, uitgeschulpte
25 kommetjes met een welig vocht,
of bootjes op een blijden tocht
de holle, op ademen gevaren
langs al de banen, die er waren
bij open lentedag, een buit
30 van zonlicht en van winderigheid

O jonge meisjes met zïen haren
en lichte jurkjes, kreukgeplooid
en met de smalle voetjes strak
gespannen en langs het oppervlak

35 vaardig bewegende op de maat
 van het gezang, dat verder gaat,
 zooals door dungebleven, jonge
 lippen, uit ademenden mond,
 die zedig half ontsloten stond,
 40 het lijdelijk wordt afgezongen
 in éénen door en zonder klem
 en met een zachte neuriestem
 zoo ijl, zoo fijn en zoo doordringend,
 in enkel hooge halen zingend,
 45 en zuiver, zonder wankelen uit-
 gegeven, een kinderlijk keelgeluid,

 terwijl dat buiten een eerst verschijnen
 van lente is en een ander licht
 valt van de wolken en de lucht
 50 met koele bochten is en iets als schijnen
 op alles ligt, want het is zoo wrang
 nog, danst in dit naar binnen schijnen
 en intrek nemen en eerlang
 vervullen en de stilte hiervan.

 55 Danst om het jarig kind, dat staat
 in aller midden daar alleen
 en op zich zelve en zij laat
 de handen dralend langs zich heen
 afglijden en de donkere oogen
 60 zijn zacht en ernstiger meteen;
 zij voelt zich lichtelijk bewogen,
 glimlachend om allen, die om haar gaan
 en haar toezingen en zien haar aan
 en maken haar stil en zoet bezonnen,
 65 achtgevende op wat zij begonnen
 En dan in den langzamen zingezang
 dwalen haar gedachten en zij traden
 terug van deze oevers, bang
 ietwat gevoelde en dan verraden

70 haar oogen en haar onzekere mond,
dat zij iets anders, iets beters vond,
dat zij den gang weerom inging,
den ingang tot bespiegeling,
waar al haar aandacht was gehangen
75 over haar zelve en ingevangen
in boeien van benieuwd aanschouwen
wat ditmaal weer opdoemen zouên
voor zielsgezichten, drukke gangen,
voorbijtocht een voor een van alle
80 de dingen in haar voorgevallen,
en ook het dierdere nog was daar,
gedachten opgekomen bij haar
alleen en die zoo al het andere
doordrongen hadden als nooit te voren,
85 en sommige woorden van zoo bijzondere
beteekenis, ademloos aan te hooren
en peinzend bij zich nagesproken,
gevoelens schietend opengebroken
bij enkele dingen, die voortaan
90 voorkwamen, als zagen zij haar aan
met oogopslag, die zij verstond;
haar meeningen en hoe zij alles vond
en al dit innerlijke, dat toch
het liefst is en het meest beminde,
95 omdat zij er iets in mag vinden
zoo zeker en zonder elk bedrog,
zoo wel begrijpelijk, zoo volkomen
naar eigen bedoeling uitgekomen,
zoo duidelijk, dat zij er van ontving
100 voldoening en bemoediging,
nu van zooveel van eigen wezen
zij de bevestiging mag lezen
in dat, wat zij ontvangen had
van buiten, al de dingen, de schat
105 denkbeelden, dat alles in zich voerde
iets welherkenbaars, iets van haar,

van haar en op dezen overgang
 wankelt haar denken en eerlang
 legt zich een ander inzicht open,
 110 verwonderen heeft haar beslopen
 en een vermoeden: zij zelve is 't,
 wier wezen zij in het andere gist,
 en waar zij tegenover stond,
 dit schijnbaar tweede, te aller stond
 115 was zij het zelve, een weerschijn lag
 van haar op alles, wat zij zag
 als buiten zich; hier was geweest
 een stil arbeiden van haren geest,
 die over dat, wat opgenomen
 120 en werd ontvangen en bewaard,
 in goede zorgen was gekomen
 en heimelijk iets van eigen aard
 afstond, dat stil en ongezocht
 het zacht vertrouwd en zonder krenken
 125 en welgevallig worden mocht
 tot een geheel eendrachtig denken.
 En dit was dus de samenhang
 van de gestalten, uitverkoren
 verbeeldingen en hun bekoren
 130 { de zwellende op en nedergang }
 { ^eb en vloed }
 van de gevoelens, de gebleven
 herinneringen, al het vele
 van haar vervulde geestesleven
 en ook van lijf en lichaamsdeelen,
 135 de blinde, sluimerende als het ware,
 waarop haar blik nu rond gaat waren
 en zoekende en naar beneden
 uitvierende is langsgeleden,
 peinzend bij 't kind, dat zich vermeit
 140 in een begin van diepzinnigheid.

Om gaat het onverstoorde koor,
 dat zong en aanzwol in het dalen
 der stemmen en de diepe halen

145 doorklinken liet en niet verloor
den voortgang, maar met slanke bocht
opnieuw omhoog te komen zocht,
toddat het zweeft weer in de kringen
van 't onbepaalde jubelzingen
150 waar klank na klank in dertelingen
elkander volgde en ademtocht
en dans en voetpas sneller gingen.

Danst om, danst om, wij zien het aan
in stille gedachten en onbegrepen
geboeid zijn en dan aangegrepen —
155 mij dunkt, voor ons is opgegaan
een nieuw gezicht, als lag er in
dit alles een andere, een diepere zin
en was 't, alsof het wat verbeeldde,
wat kinderen hier met elkander speelden,
160 en zóó komt het ons voor oogen staan,
als waren 't de Uren, die ommeaan,
de Getijden zelve, die om het kind
tegader zijn en spelenderwijze
opwachten en er hun wezen wijzen
165 en hoe zij het zijn toegezind.
Met schoon vertoon en aanvulling
en met het blozen op de wangen
houden zij 't kind daar ingevangen,
een welkom wordt tentoongespreid
170 en zie, dan gaat op lichte zolen
getild den glinsterenden voet
de lachende godinnenstoet
zich regelen en in bevolen
orde zich schikken en dan draagt
175 de glanzend slanke theorie
zich heen, om enkel en om knie
gespannen 't sleepend kleed, dat vaagt
ruischend hen achterna, gerucht
scheen er te wezen van cymbalen,
180 als sloegen zij de rond metalen

handbekers, zoo beweegt de tocht
in golvingen en wijkt, deinst af
en slinkt, tot zij werd opgenomen
in de beneveling, gekomen
185 voor het geopend oog, een stof
een gulden wolk woei er nog wel
allengs vervluchtigend en hing
en zonk, er is een enkel hel
gerinkel van het cymbelspel
190 en ook dit minderde en verging.

CLAGHEN

[55]

I

Hoe druk, hoe druk loopt door mijn hoofd
al dagelijksch gebeuren!
Het heeft mijn arm en afgesloofd
besef gegrepen en geroofd
5 en is het weg gaan beuren.

En ik heb zelf mijn wil gericht
op dit fel aandachtschenken;
want dat, wat binnen in mij ligt,
dit wreed en deerlijk gezicht,
10 ik mag er niet aan denken.

Waar al wat eens had toebehoord,
vernield is en geschonden,
waar zooveel edel jongs vermoord,
het leven zelf werd weggesmoord
15 tot nimmermeer gezonden,

daar is zoo diepe ellendigheid,
een leegte zoo volslagen,
dat nauwelijks een snikken schreit
verloren door de eenzaamheid
20 en de verlaten dagen.

[56]

II

O pijn om van
ineen te zinken
en kalm lafhartig
zielsverminken,

5 dat is zoo grievend
diep gedrongen,
dat er mijn hart
werd afgewrongen,

10 dat kon zoo komen
tot op het leven,
dat ik op stond
moest gaan begeven,

15 dat ik verlamd
en machteloos
alleen kan ademen
en altoos

20 wachten, verwachten
wat nu nog
mag volgen als
genadeslag;

terwijl in zwakte
en wee verdriet
mijn zielsbetrouwen
van mij vliet

25 en al mijn denken
stokt en stil
en moe gaat worden
en zonder wil

30 en maar tot eenen
stand bereid,
tot staren op de
wanhopigheid.

[57]

En dan weer komt het
in mij op,
dat ik ternauwernood
het verkrop;

5 dan rijst het walgen
mij naar den mond,
de afschuw op mijn
lippen stond

10 en wilde drift
tesamenschiet,
die al het andere
van zich stiet.

15 Dan schudt mijn trots
het van zich af,
al dit bedekte,
dat valsch en laf

20 ging triomfeeren
om klein geluk,
winst van een nietig
oogenblik.

En voelt zich vrij
en zuiver bloot
en onbelemmerd
en enkel groot

25 omhooggerezen
en opgericht,
den ganschen jammer
in het gezicht!

[58]

O wisseling
en wederkeer
van luidkeels opgaan
en zinken weer;

5 golving, die on-
verbroken deinde,
waarvan het nauw
geboren einde

10 een volgende aanvang
had gevonden
en tot geen stilstand
komen konde.

15 O woedende onrust,
die mij schudt,
mij die ook zelf
al uitgeput,

20 die van geen aflat
weten mocht,
ook den bezwekene
nog bezocht,

25 die weggehouden
werd met zorgen,
maar dubbel foltert
in het verborgen;

geheime ziels-
beschadiging,
die elk vertroosten
onderving,

30 die ieder hopen
heeft bedrogen
en al mijn kracht
heeft weggezogen

35 en door wil duren
en niet genezen;
o God, wat mag
het einde wezen?

[59]

III

In claghen, claghen
Vergaen de daghen
Van nu en gister en altijd;
Ic can de ueren
5 Niet verdueren
So swaer en hulpeloos beschreit.

Den nacht verwaghten
Moet ic met smaghten
En hij en brenghet niet wat ic soght,
10 En met besorghen
Comt de morghen;
Dattic hem tegenhouden moght!

ΟΙΝΟΤ ΕΝΑ ΣΤΑΛΛΗΜΟΝ ...

[60]

5 Waar op de plecht, gekarteld uit het hout
 het zwart verweerde, van de offerschaal
 de wijn geplengd wordt en een purperregen
 zijgt in de blauwte van het watervlak
10 bij priesterlijke lofspraak en gebeden,
 opdat de zee, opdat de barre winden
 genadig zijn en blank naar hartewensch,
 daar kleurt de druppel uit den kelk gevloten
 den Oceaan; een enkle pereling
15 doordringt de gansche helderheid en deelt
 haar wezen mede aan de verste stranden,
 den diepsten bodem; van het rotsbasalt
 der Poolgebergten, waar het koude groen
 van gladgegleden, zware waterbanen
20 neerzinkt en afstroomt naar de wereldzee
 in kille aderen, tot waar verhit
 stilliggend in de flikkering van licht
 azuren uren van den tropendag
 het lauwe water zwevend bleef, getild
25 en ijl geworden, en dan in de krekken,
 de luwten van het Caraïbenrif,
 als atmosfeer, als hemel van kristal
 door poortgewelf en koralijnen krochten
 getogen hing: al dit blank element
30 bespeurt de dunne menging en de fijn-
 verdeelde kracht, de spanning durende
 den ganschen langen afstand, tot zij kwam
 tot alomvatting, tot een in zich zelve
 teruggekeerde gelijksoortigheid.
35 En Sappho's laatste appel, aan den tak
 gebleven, waar hij na den pluk voortaan
 zich volzoog aan het sap en ongestoord
 zwol tot satijnen rondte, tot den schat
 des laten zomers, de vertroeteling,
 die hing in de armen van de middaghitte,
 de schoone prins, over wiens donzen wangen
 de zonnestralen slopen, om zijn blos

en donker uitzicht heimelijk naar 't hart
der franke broeders, ruim uitgaande winden,
40 als dan op herfstnamiddag zich gaat neigen
de trotsche vrucht en loslaat — met den val
schokt zij den stand van afgewogenheid,
waarin de aarde hing in hare polen,
en stoort het evenwicht en als er dan
45 in wankelingen naar de nu verschoven
gelijkheid schommelende werd gezocht,
bewogen alle sterren en de band,
die allen vasthield in de hemelzalen,
werd voelbaar overal en het weervaren
50 van één, vermenigvuldigd, deinde over
het sidderend firmament; dan ging de trans
zijn gang uitvieren, goddelijk bedaren
vertoonde zich in het heelal, tot straks
d'alsdan bestemde stand was ingenomen
55 en alles rustte in de wijziging.

En nu, wat in mij is, deze gedachten,
dit stille zich verbinden, wisselend
tusschen bij onbekommerd dwalen gaan
een toevalrijk ontmoeten en den drang
60 naar een verlangde andere, die vóór-
stond en ontzweefde, dan met grooter klem
gezocht en onverhoeds gevonden werd
in effenend versmelten; deze ijver,
dit innerlijk bedrijf, verzinnelijkt
65 als een beweging, deze denkerspolsslag,
naar welke verten mag hij zijn getogen
en tot in welke streken loopt hij uit
zich zelf vervolgende? Lagen voor hem
niet alle andere schijnbaar besloten
70 afzonderlijke zielelevens elk
alsnog geopend? Dit eenzelvig denken
zwelt naar waar overal een zielsbestaan
zich openbaart, waar nauwelijks geboren
een eerst beseffen in het midden ligt

75 der onbewustheid en waar rijk ontplooid
een miljoenenmenigvuldigheid
was opgebouwd, die tijden zonder tal
en schat van werelden in zich bevatte,
maar onnaspeurlijk zich had afgerond
80 tot wondere eenheid; door hen allen heen
vloeit deze vloedgolf, allen overstelpend,
en schokt hun donkerte en wordt vernomen
in wat hun stilst bezit en meest verholten
en wat hun diepst oorspronkelijke is.

85 En eindelijk, in omgekeerden trant,
hoe ongetelde storingen doorstroomden
dit ééne brein? Een storm komt van rondom
ons toegevaren; als een wal omstond
het dreigende. Wel werd het groote heir
90 veelal geweerd en onderdrukt de horden,
maar brak het volzijn van de tijden aan,
dan kon een dolende, een vreemde komen
tot wondere heerschappij en tot den troon
over de volkeren; geheim verbaasd
95 bespeuren wij zijn jonge vorstendaden,
het werk van zijn gebod en zijn genade
en zijn triumf en oppermachtigheid.

OOSTERSCH

[61]

Onze gedachten waren wel bijeen
en in eenzelfde oponthoud gebonden
en zwevende geworden. Wij verstonden
niet het vanwaar en een van ons wees heen

5 naar waar in dezen binnenhof wij hoorden
een water, klaterende in den kom
en schaterlachend en dan sloeg het om
in diepe stem, alsof er hartewoorden

10 opkwamen, of een ziel zijn heiligst doen
in bittere bedruktheid uit moest spreken,
in sidderende drift zich openbreken
en wachten, wachten. Wij verstonden toen.

15 Onze gedachten waren wel bijeen,
eenzelfd' gedenken hen tesaemenvoerde
aan iets zeer dierbaars, dat in dit ontroerde
geluid herleefde, sedert het verdween.

[62]

De lippen van het water leggen zich
verliefd, verlustigd op den rondom open
gewelfden kring; zij komen toegeslopen
en dringen op en rekken zich . . .

5 Gesneden in den alabasten rand
is er een vers van een zoo uitverkoren
zoetheid van woorden, dat de zin verloren
wegdeinde in dit bedwelmende verband.

10 Een strofe, die in jubel zich verhief
en dan zich strengelde en zich ging winden
tot een beschaduwing van de beminde,
van het besloten, zinsbetoovrend lief.

15 En zwijmend onder alle heerlijkheden
benadert nu een weeke en vochte mond
de kostlijke syllaben, snikte en vond
er zijn besterven, stom teruggeleden.

[63] EMIR KHOSRAU

De “zanger zonder weerga”, de poëet,
de zoetdoorzegene, in wiens honingmond
een elke klank beminde klanken vond
tot samenkomst; een welbehagen gleed

5 van woord tot woord, een hopen en een wachten
op komenden, of zij weer aanverwant,
en naar verschenenen in dezen trant
een omzien en een liefderijk betrachten.

10 Een onbenoembaar en oorspronkelijk wezen,
dat woonde in de woorden en waarnaar
zij zich gedroegen en het een het aër
aanzocht en lokte en had uitgelezen

15 tot een verbond, waarin de donzen zoomen
wegslonken en hun inhoud onderling
versmolt en van de andere ontving,
maar van het eigene deed overstromen,

20 een drang, waaronder de syllaben wierden
tot een gezang, dat statig begeleidt,
een ingehouden koor, waarbovenuit
het vrije lied van de gedachte zwierde:

de heerlijk aangeheven, klare klacht
van de verlaten vrouw en van den man
de sombre storm, zooals die mokken kan
en zwoegen onder de fatale macht.

[64]

En toen zij van mij opstond en de haren
glanzende streek en door de wimpers heen
tuurde, door de zachtzinnige, en het wel scheen,
of ongerept nog heure wangen waren,

5 zeide ik: vrouw, laat heden u de vrouwen
ontvangen, uwe dagen van onnut
zijn over, en u zegenend om dit
over uw schoot hun wijze handen vouwen.

10 En zij, haar oogen flitsten en zij wilde
antwoorden, maar een siddering doorvloog
haar en haar stem verstikte en zij boog
zich af in schaamte om het angstig wilde

15 van dit geluk, dat niet was te bedwingen.
Dan look zij op, gedrenkt in een rijk zwijgen
van trots en dankbaarzijn; als zuivere getuigen
heldere tranen aan den oogrand hingen.

[65]

O nachten van gedragene extase
en diep gedronkene verzadiging,
als elk met zijn geluk te rade ging
en van alleenzijn langzaam wij genazen.

5 Te denken de ononderbroken uren
aan de volkomen overvloed van dit
verwezenlijkte; onvervreemd bezit,
dat blijven zal en ongeschonden duren;

10 het onbesefbare van deze gave
van eene andere en die naast ons was
ter vereenzelviging en zelve pas
het inzicht vond van banden, die begaven.

15 Te hooren naar de rustig ingezogen
teugen des ademens en het geruisch,
dat op en af het geheimzinnig huis
doorstroomde, in een eb en vloed bewogen.

20 En innerlijker naar den drift te hooren
van de verborgen donkre harteklop,
de wortelstok des levens; wat look op
en wat werd in den arbeidsnacht geboren?

En eindelijk het nauw te speuren zweven
van de twee wimpers, van de wonderlicht
bewaterde, die werden slank gezwicht
en dan oneindig sleepende geheven;

25 waaraan wij in het donker open wisten
de andere oogen, die het nu behaald
geluk bewaakten en die onverdwaald
op oog en mond, al het dierbare rustten.

UIT DE RUBAIJAT

[66] *O wereldrad, hardvochtige despoot,
vermorzelend tot ondergang en dood!
en aarde, ach, hoe ongeteld kleinood
bevat uw ondoorgronde moederschoot!*

[67] I

Het eerste groeien aan den waterkant
hoe wel herkent het zinnende verstand
dons van een cherublip daarin en waas
van kinderwangen in de jonge plant.

[68] II

Waar lila tulpen, rozen rood ontsproten,
daar is bijwijlen koningsbloed gevloten
en onder donkere violen ligt
een vrouwenhoofd, in zijn zwart haar besloten.

[69] III

“Ik ben de Joessoefbloem; mijn goudmond laat
u het juweel zien van mijn hoogen staat”
fluistert de roos, en ik: “geef nog een teeken.”
“In bloed gedompeld is mijn prachtgewaad.”

[70] IV

Duizende dagen doofden er hun licht
in duizend nachten. Dus uw voet zij licht
voor dit dof, glansloos stof; het was eenmaal
de stralende oogbal van een vrouw wellicht.

[71]

v

O werkman, wees omzichtig in uw doen!
Tot aardewerk van alledaagsch fatsoen
vormt gij de vorstelijke vingers
van Kai Khosrau, de hand van Feridoen.

[72]

vi

De kruik ook is in liefdes ban geweest
en hield in schat van zwarte haren feest
en dit zijn handvat, als een blanke arm
was hij gelegd om jonge vrouwenleest.

[73]

vii

De roode wijn, die onder lachgeluid
zich voortspeedt door den gorgelenden tuit,
is bloed des harten en het blank kristal
een oogentraan, die het rondom omsluit.

[74]

viii

Veel kostbaar bloed heeft 's werelds loop gestort
en menig bloem is onverhoopt verdord;
verhef u niet op jongzijn en op glans,
de knop valt af, eer zij geopend wordt.

[75]

ix

Wij gaan en komen en de winst is waar?
en weven draden en het kleed is waar?
In 's hemels welving zijn tot stof verbrand
vele weldenkenden; hun rook is waar?

[76]

x

De wereld gaat en gaat, als lang na dezen
mijn roem verging, mijn kennis hooggeprezen.
Wij werden vóór ons komen niet gemist,
na ons vertrek zal het niet anders wezen.

[77]

xI

In dezen kring van komen en van gaan
is Alif niet, noch Ya te verstaan,
en niemand, die beseft, vanwaar verscheen,
naarwaar verdween de vreemde karavaan.

[78]

xII

Geen, die op om te keeren zich bezon,
sints hij verdween achter den horizon;
verzuim, vergeet niets in dit doorgangshuis,
voort gaat de tocht, als eens de reis begon.

[79]

xIII

Ons blijven is vervuld van harteleed,
van raadselen, waarvan geen wijze weet
het in of uit, en evenwel ons scheiden
is aarzelend en nimmermeer gereed.

[80]

xIV

Het laatste der begravenen verging
tot stof en asch en door den wereldkring
drijven in ijle zweving hun atomen
als wolken ver in een luchtspiegeling.

[81]

xv

Daarom, laat af van hoop en wanhoop, kom
waar vrouwen lachen en waar om en om
de wijnkan rondgaat, drink voordat uw stof
wordt omgearbeid tot een andre kom.

[82]

xvi

O droomend hart, kies u een nieuw vertier
in vrouwenwang en purpren eglantier;
licht als kwikzilver vlieten onze dagen,
de pracht der jeugd zinkt als een bergrivier.

[83]

xvii

Ons is de dag; op alle winden varen
de zorgen om wat morgen zal weervaren.
Morgen is ons vertrekken met een heir,
dat is op weg sints zeventuizend jaren.

[84]

xviii

Wat deed u uit den eersten slaap ontwaken
en voerde u met veiligheidsverzaken
tot hem, die bij uw wegzijn brandt als vuur
en beeft als heete lucht bij uw genaken?

[85]

xix

De liefste naderde, mijn zinnen weken;
een hart, dat sprak; een mond, die niet kon spreken.
O fel verdorsten, wreed martyrium
tusschen de murmelende waterbeken.

[86]

xx

O lief, dat niet dan eerst uit leed ontsprong
en wel uit wee. Hoe bitter vlijmend drong
in dezen haarkam het kliefijzer binnen,
voordat hij nestelde in de zware wrong.

[87]

xxi

De zefier waait Uw adem toe; het neemt
mijn hart weg en voortaan van mij vervreemd
hijgt het en hunkert slechts naar U, naar al
wat van U uitgaat, al wat naar U zweemt.

[88]

xxii

Geen hart, dat niet verbloedt, van U gerukt;
geen oog, dat Uw aanschouwen niet verrukt;
daar is geen ziel, of om U, Onbekommerde,
is zij in zorg en is om U bedrukt.

[89]

xxiii

Maak licht voor mij des levens zwaar gewicht,
verberg mijn leed voor 's menschen aangezicht,
geef heden vrede en voor morgen ga
naar Uw genade met mij ten gericht.

[90]

xxiv

Goud en veel koper als een klokkespijs
goot eens de Maker in mijn vormmatrijs
naar Zijnen dunk. Wie is er dan aansprakelijk,
wanneer de klok nu klinkt op hare wijs?

[91] xxv

Die het geijkte wijselijk beleden,
die aan geen twijfel of onzekerheden
ziek gingen en den andersdenkenden
getroost het leven en de eer afsneden.

[92] xxvi

Wijn drink ik en des morgens riekt mijn baard
naar most; Godlof, ik heb mijn trots bewaard
voor hen, die dagelijks hun vriend verraden
en triumfeeren in hun valschen aard.

[93] xxvii

Een druktemaker is, wiens naam bekend is,
een intrigant, wiens leven afgewend is.
Waarlijk, hij ware 't wijste daaromtrent,
die niemand kent en die van geen gekend is.

[94] xxviii

Tentmaker, zie, uw lichaam is een tent,
den Sultan ziel tot een kort logement.
De vorst vertrekt; straks vouwt het linnen op
de dood en geen, die nog de standplaats kent.

[95] xxix

Ik scheidde; onverstand was allerwegen,
van al mijn parels werd niet één geregen.
De dwazen! honderd dingen, nooit beseft
en nooit bereikt, zijn in mij doodgezwegen.

Cheops

... et inexpugnabile seclum

Na zijn ontvangst, na te zijn opgenomen
 in de doorluchte drommen en den stoet
 der smetteloos verrezenen, die dreven
 door alle hemelen, het groot gevolg,
 5 dat vergezelt en toch is ver gebleven
 en nimmer naderde de onontwijde
 Openenden, de Hooge Heerschers, Zij,
 achter wier slippen en wier laatste tred
 toesloeg een bliksemend verschiet; te midden
 10 der strengeling, het menigvuldig winden,
 dat afliep in een rulle effening
 of krimpand zich in eigen krinkelbocht
 verstrikte, wisselende in een rythme
 van heffingen, die naar het zenith klommen,
 15 van zinkingen, waarin werd uitgevierd
 het diepste zwichten; in den breedten sleep,
 die omvoer door de ruimten en de verten
 aantastte en veegde al de banen door
 des ongemetenen, in deze weidsche vlucht
 20 de koning CHEOPS.

Stil in zijnen zin
 en wachtende had hij zich toegevoegd
 en ingeschikt en zich terechtgevonden
 in deze nieuwe orde, het zich richten
 naar anderen en de ontwende plicht
 25 van zich te minderen, terug te dringen
 den eigen scherpen wil, het gaan begeven
 verdwenen in de menigte, het deelen
 in dezen ijver en afhankelijkheid
 der velen en het zijnen dienst verrichten
 30 als begeleider en als wegrawant.

En mede ging hij met den ommegang
 den eeuwigen, den in geen tijd geboren,
 die heenstreek door den weergaloozen luister
 der hemelcreatures, door de zalen,
 35 de leege hoven, die in doodsche nacht
 zoo roerloos en zoo strak geopend waren
 en uitgezet, alsof zij allen stonden

40 onder één hooge koepeling, een dak,
dat werd getild op fonkelend gebint
van stalen flitsen; dan de donkerten
de ruig gevulde, waar het wereldstof
aanvankelijk gestrooid en zwevend was
in doffen stilstand of al aangevat
45 door plotseling bezinken schoksgewijs
bijeenuiep en ging vloeien in gebogen
bedding, die ijlings tot een ronden kolk,
een boezem werd, een in zich opgesloten
holte, een kom opzwellende ten boorde
50 en eindelijk een volle moederschoot,
wier zwoegende arbeid, wier bedwongen nooden
en zware spanning klimmend was, totdat
ontzinde drift, razende werveling
geboorten werden, waaraan jong ontsprongen
glanzende lichamen, sprankelend ontdaan
55 van alle hulselen, onaangerand,
dartel en blank en nieuw van het gestoelte.

Dan door den samenhang en het verband,
den onontkomen dwang eerlang geslagen
60 om het geschapene, waar alle kracht
zijn gansch bestand uitgaf in den balans
met anderen en eerst de volle brand
der elementen was, waar middenin
de onvoldongen worsteling, de wild
verwongen poel, de woedende beroering
65 van bulderende zonnen was, daarnieven
kringende manen en een blauwe schijn
dreef van hun wezen af en hun bewegen
natalmende; en rondom was het wenken,
de stille polsslag en het snikkend licht
70 der enkelsterren, die hun labyrinth
van kronkelwegen en van bonte paden
bewandelden, eenzaam en ongestoord
omdolende; in hunne losse strengels
75 met vasten trek gezet het grootsche plan
van het planetenkor, dat kwam geloopen

op ééne evenaar, der lichten elk
in eigen sfeer gehangen; aan het uiterst
de tintelmist, de millioenen zwermen,
die uitgestort over het firmament
80 geslingerd lagen als een byssusluier,
een veege doek, een rag, waardoor bijwijlen
ruige kometen, spattend meteor-
gesteente stoof, dat daverend van vaart
uit blinde verten aankwam, langzaam werd,
85 vertraagde, kenterde om eigen kern,
uitschietend dan langs parallellen loop
ging boren door het bodemlooze, voort
door de verlorene aeonen stroomend,
een stout vertrek, een pralend schoon verlies.

90 En andere en andere verblijven
en werelden naar andren zin gezet
en allen het gedrag der onderdeelen,
de wenteling, de vlechting van hun loop,
en zwenken, kruisen en verward krioelen
95 gemakkelijk en met gelaten hand
besturend naar een smarteloos geboren,
uit eigen wezen voortgekomen wet.

En dan na al de pracht der myriaden,
de gouden bollen rollend door den laan
100 der sombere aether, al de oppertrots
van dit onvergelykelijke, na bevamen
van 's hemels gansche diepte en alom
bevonden onrust en verlaten zwoegen
en woestenij en barre ledigheid
105 dan ging de ziel des ouden Pharaohs
zich gaarne wenden, zonderde zich af
en keerde zich tot het vertrouwdere, het ginds
beschenen oeverland, de vale zoom
der wildernis en wat daar opgericht,
110 de schemerende spits, waarop het licht
in schichten afbrak, en de glinsterwanden,

waar het geëkaatst als op een strak metaal
versplinterd schitterde, de zijden zuiver
afgepolijst en effen blank geslepen
115 de driehoekvlakken met hun hemelglans,
die was gevloten alle naden over,
vier flanken afgaand, machtig neergezet
op zware basis en aan hunnen kant
en samenkomst wijdstandig uitgespalkt
120 de rechte ribben, scherp en scharntenloos;
gestalte, zoo bezonnen en doordacht,
van zulk een eendracht en een samenhang
en innerlijk verband, of zij ontstond
uit ééne oorzaak, dat zij leek ontsprongen
125 uit ééne spanning, die het al bedong,
dat het daar veilig op de vlakke zat
als een kristal, een zout, dat afgezet
op dezen bodem werd en grijs gestolten
zijn overoud figuur verhief, zijn bouw
130 uit 's werelds voortijd van tesaamgeschoten
bundels om hunnen pool als eerst begin
van zoekende eenheid en afzondering,
levende vorm, die ongeschonden toonde
zijn heldren tempel en zijn onontsloten
135 binnenste woon en geheimzinnigheid.

Zoo dit groot monument, dit uitgekozen
koninklijk gloriestuk en pronkkleinoed,
de rijke rotsklomp, kantig en behouwen
als een gekloofd juweel, de bergkolos,
140 die droomende onder het marmerpantser
de leden rekt, de torenstapeling
van duizenden op duizenden getild
door honderdduizenden, getuigenis
van onbedwongen almacht uitgevierd
145 tot zwijmelhoogte, van een fel bewind,
dat zijn vermeten en zijn netten wierp
over de nameloozen, den verloren
tot ondergang gedoemden drom, gebukt
over hun donkre moeite en zweet, het hoofd

150 zuchtend en trillende het harde pogen
in handen en gerei, tesaamgeschoold
tot hunnen taak den bange en als lood
lag doodelijk op de bekommerden
de doffe wil, het onverwrikt gebod
155 van den ver tronende, meedoogenlooze,
van hem, den eigenzinnigen despoot.

En langzaam en met rustige voldoening
en koele rijkdom van tevredenheid
toeft hier de grijze sobere, beschouwt
160 de nauwgesloten voegen, onderzoekt
de richtigheid van stand der plinten, waart
over het kostbaar glanzen heen en keurt
den dichten steen, de donzen korreling
onder het glazig spiegelvlak en koestert
165 dit welverzorgde; dan den sluitsteen langs,
den gang der grove blokken, de gewelven
gedakt met scherpen nok, de galerijen,
den doolweg, de versperringen voorbij
sluipt hij al mijmerend en naar de grafzaal
170 is nu zijn trachten, naar de sarcophaag,
den loggen stander met den diepen schoot,
de rijke doodswieg, zonder breuk gehold
in purperiaspis, dan het zwart gevlamd,
geel cederhout, de kostelijke strooken
175 van de lavendelzwachtels en ten slot
de vorstelijke mummie; om de ranke,
gestrekte leden en den zuivren schoot
glanzend en zwart de pezen, overstrooid
met kamfer, gaaf en onverdord de huid
180 en der gewrichten knoop, het hooge hoofd
gemaskerd onder goudblad, dat gedeukt
en dungeplet ligt op het ongeslonken
stoute profiel; om stroeve vingeren
een groen juweel, vier diepe bloedrobijnen
185 zijn fonkelende.

Aan den wand rondom
een stomme schare, wachtende onderdanen,

dralende grooten van het hof, een haag,
een arenveld van rijzende gestalten,
norsche figuren, donker opgestoken
190 uit wisseling van lijfgoed, zilvervloeiend
kabbelend linnen of de strakke vlaag
van ongekrookt katoen, dat witverblindend
en prachtig afwoei van den sombren gloed
der lichamen of broederlijk gevoelde,
195 zoele beschutting van omhullende
ruime gepluisde mantels; na elkaar
in slanken gang en lenig aangetreden
als herten in het bosch de trantelstoet
der bloote voeten, de gestulpte teenen,
200 de enkels en hun cirkeling; ten hoofde
en voor het zijdelingsche aangezicht
het heilig letterschrift, de oudgevormde
begroetingen, het statig woordental
der machtsverkondigingen, opgesomd
205 in vroom zich zelf herhalen, het uitvoerig
lofspreken en de stamelende reeks
van rijke namen en verheven roem
des godenzoons. — Ook deze schildering
volgt nu de oude, vestigt zijnen zin
210 op haar bestand en laat zijn aandacht delen
allengs; hij is geboeid door de symbolen
van het voormalige en hij hangt er in.

Ongebundeld

“Ik ben de perken langsgegaan,
de bocht der zonnige terrassen,
de flauw bewogen siergewassen,
de koele stammen van den laan

5 en heb de loten en de twijgen,
de weeke stengelen geplukt
en wat mijn handen konden krijgen
mij toegehaald en aangedrukt.

10 En in mijn armen liggen schoven
van alle rijkdom, die ik brak,
een schat mijn eigen wensch te boven
en wie ik liefheb, krijgt een tak.

15 Hangkelken, wufte overvloed,
een wolk van vlinderende bladen,
azalea's in onbeladen
voortvluchtigheid, o lichte spoed
der bengelingen, vreugden eël
van rood en blank en guldengeel,
in een gelukkige overmoed
20 terechtgekomen naast den gloed
van somber starende pioenen,
de krankgaande aan een onvervuld
verlangenszeer, dat als een schuld
brandt in de vurig vermiljoenen.
25 En ook het weelderig verschijnen,
de driftig fladderende dozijnen
van lila rhododendrontrossen,
gekrenkt, gekreukeld in de losse
slipbladen en geplooide zij
30 in weidsche achteloosheid; zij,
de gansche opschudding van het blad,
onrust en angst, zwellende haast,
het lispelen, dat door hen blaast:

als nymfen vluchtend langs een pad,
35 als een gedrang, een optochtstoet
van duizend rijke sleepgewaden
aan statigen, die nadertraden,
verpand en vallende te voet,
toernooi van stoffen en satijn,
40 van luusterglansen zonder tanen
tehuis in bocht en vlakke banen
van praalrok en vertugadijn;
fulpmantels met figuresier
en gazen, weefsels van Kasjmir,
45 damast, de ongetelde kroken
van goudbrokaat, de sneeuwen strooken
van kant, batist en passement,
hoofdsluiers, uitgespannen tent
om oogengloed en bos der wangen,
50 gestreken linten, boezemspangen,
haarsnoeren, tressen, keurs en huiven,
het al in wimpeling-omwuiven
en schaûw van vanen en blazoen
ritselend in het lentseizoen. —
55 In blauwe hemelen daarneven
de leliën, onverlet gebleven,
de slank gerezenen, witte haag
om tuinen, waar de diere dingen
opkwamen en gepreveld hingen
60 ook zelve zij fluisterensgraag;
de statigen, die tevens meenen
het innigste en toegang verleen
tot perken, hoven in het Zuien
met witten omgang, muur en puien
65 en boogpilaren; violier
en stokroos hebben er vertier
en woekerkruid; boven de hoofden
der kelken, de bebloemde velden
gezichten warende, de zelden

70 aanschouwde, altijd toebeloofde,
verzonkene en toch terstond
toekomend zonder tusschendingen,
die hun groot naderen begingen
en toevend met praegnanten mond
75 beefden in overduisteringen;
tuin, waar de jonge dichters in
hun puren rijkdom en gericht
naar donker en verscholen licht
de wijzen en de dronken zin
80 der zieners was, nu ingenomen
door deze vrede en eendracht hier,
dit bezig zijn van plant en dier
en tot een éénheid samenkomen;
priëlen, waarheen zich begaf
85 de engel met de bloemenstaf,
die er de boodschap kwam bezorgen
in een schoon Florentijnschen morgen
ontmoetende de schuwe maagd
in stroef weerhouden ondervraagd,
90 in zoet tevreezijn opgeborgen. —
Als laatsten, ietwat afgezonderd
in het hooghartig violet
geweken en terzijgezet
campanula's met talloos honderd
95 klokmonden, donker aan den zoom
en oever van hun klankenstroom,
maar dieper in het schemerbleeke
des binnensten is ingegrift
het kenmerk van een grillig schrift,
100 een bont en geheimzinnig teeken,
een talisman, die mag gaan spreken
van prinsen, ruiters, palankijnen
struisen en kemels, warenlast,
strengbalen, sandel opgetast,
105 khol, stofgoud, nardus in albast,

pauwveeren, gloeiende weerschijnen,
bestoven parelen, robijnen
en al de schatten en de praal
van een mooi Oostersch sprookverhaal.

- 110 Dit voor mijn wereldsche vriendinnen,
maar voor de stilleren van zinnen
heb ik uit meer beloken rijken
de rustigeren, huns gelijken:
de sobere anemonen, spel
115 van ademen en lichte winden,
maar voor den peinzensgeest beminde
verblijven en verpoozingscel,
waar tusschen effen strakke wanden
als achter een besloten glas
120 een koesterende intrek was,
een welbehagelijk belanden
met temperend de ernst, die stond
op den dof-zwarten ondergrond,
geronnen vlek, die overspande
125 den boòm. Hiertegenaaangelegd
om het onschuldige, dat het zegt,
om het lief jong-verbaasde blauw
een toefje eereprijs, het nauw
opmerkelijke ding, het zwartje
130 van randen met een spierwit hartje,
het open en aanvallig kruid
op dienen en op vriendschap uit.
Dan anjers, zoo fijn uitgeveerd,
alsof door lichte wimpers tuurden
135 twee oogen, binnenwaarts bestuurden
en tot zich zelve ingekeerd;
goedgunstige margeriet, de troost
voor de bedroefden en een oogst
nadenkende violen. Boven
140 dit donkere een licht-beloven,

een duisterenden klem verbreken,
een schemervlucht, hier neergestreken,
acacia's, bevende droppen
geweld uit ceder-bruine noppen,
145 gutsing, waarop is neergeleid
de edele eentonigheid
van zilveren regen, als de dag
in zijn eenzellig traag gedrag
het aadmend denken binnenleidt
150 in hemelen, die openlichten,
schat van gevoelens en gezichten
schieterend en nieuw; o verder reiken,
vermeesteren en overslaan,
lillende perken van bestaan,
155 die onderdoen en zwichtend blijken
en laatste zijn! . . . Dan als een slot
voor de vertrouwderen en tot
herkenning de gezonken geuren,
het zwaar en alom te bespeuren
160 aanwezig zijn der tuberozen
en voor één enkele uitverkozen
nachtcactus, rustende en breed,
onroerbaar teeder in het wreed
der stekels, stilgeboren vreemde
165 van bleeke schijnselen omzweemde,
als dreef er in onwezenlijkheên
de eenzame in haar lot alleen.''

— En de ontlokene, de rozen,
170 waar zijn de roode rozen, waar?
trionf en lof en opperst blozen
van het voldongen zomerjaar.

Een levenstoppunt uitverkozen
van voorrecht is hun toegestaan
175 en op hen ligt het sprakeloze
van hoogste invervullingaan.

Maar ook, hoe is in dit ontplooiën
een andere erkentenis bereid:
verwelken wordend uit voltooiën,
des zomers dubbele wezenheid.

180 Het glorievolle openkomen,
dat versch nog en ontkiemensnat,
het voelt zich alree afgenomen
en moe en welhaast stervenszat.

185 Geboorte en dood, o wonderbroze
afgrenzingen en naast elkaar,
verval gelegd in schoonste blozen,
waar zijn de roode rozen, waar? —

190 “De rozen en hun purpervracht,
de donkere met het bezwaren
van geuren en ontroerend staren,
met het verraad der doornen, pracht
met hachelijkheid en angst gepaard,
de wankelen worden nog bewaard
195 voor wie er later wel te vinden,
maar ik heb voor mijn andere vrienden
de gulle bloesems van de linden,
de kunsteloze eglantier,
de frissche reuken van den vlier
en al het simpelere, buit
200 van bosch en wei en akkerrand,
van wandelen in open land
met fel gesprek en stoeien uit,
met tandelachen in den wind
en blinkende oogen: kruizemunt,
205 lavendel, duizendguldenkruid,
reukgrassen grijs van zaad bestoven,
ranonkels, sleutelbloem, de grove
kruisdistel, thym en marjolein

210 en de gezonde meidoorn, blank
en bruin op ééne tak en frank
van omgang in het speelsche klein;
de ongewisse heggewinde
om de lichtzinnigen te binden,
215 nachtschade, malve, brem de gele,
steenbreek, al de veldbloemen vele
en moet het dan wat rijkers zijn,
de sterren van den struikjasmijn,
alles tesamen met een hort
hun voor de voeten uitgestort.

220 En dan, dan is er nog een gang,
begrepen en gewild sinds lang
en waar de innerlijke trek
heen wees, het plechtig ziekvertrek;
225 en in den draden-dag en dit
satijnen licht en in het wit
van lakens en plafond en muren
en al hun onveranderd duren,
breng ik tot wijziging van deze
230 het toevertrouwen en genezen,
de welverzekerdheid en fleur
van purper en oranjekleur
en van mijn eigen donker wezen;
en druk in oude en smalle hand,
235 begin van slinken en verwelken,
de pracht van kronen en van kelken,
de teere ontplooiing van de plant;
en bij de bloesems altijd weer
hernieuwd en stralend als weleer,
240 de reuken eender zoet gebleven
als in de jonkheid van het leven
verlangzamen en zachter gaan
de zielsgedachten, zien het aan,
de drom der dingen, het gebeuren
elders en hier, met een bespeuren

245 alsof het leven stil mag staan
 en ware alle tijd vervloten
 tot eenzelfd' oogenblik, omsloten
 ten nauwste en zich gelijk gebleken
 en eng en dat was gladgestreken
 250 van alle voorval . . .

Na het deelen,

het einde van mijn ommegang
 zet ik de restenden eerlang
 met tak en blad en groene stelen
 recht in een helder waterglas
 255 tegen den ruit in het kozijn
 geheven in den daglichtschijn,
 dat er het rank en dun gewas
 getuigt van buiten, dat het hier
 de boodschap brengt van Gods natuur,
 260 alom vermogend, arbeidzaam,
 bestendig

Door het open raam,

waar lenteachtig is de lucht
 en wolkenwit, dringt het gerucht
 van kinderstemmen in de straat,
 265 een lustig spel, dat verder gaat
 met kreten en dooreengewoel
 van klanken . . . zoet, dat ik herken,
 boeiing en aandacht . . . en ik ben
 teruggezonken in den stoel
 270 om wat hieruit komt toegevlogen,
 en heb het hoofd gebogen

 En in mijn armen liggen schoven
 van alle rijkdom, die ik brak,
 een schat mijn eigen wensch te boven
 275 en wie ik liefheb, krijgt een tak."

30 in weidsche achteloosheid; zij,
 als een gedrang, een optochtstoet
 van duizend rijke sleepgewaden
 { aan statigen, die nadertraden, }
 { ^en welberaden }
 { ^verzaden }
 { verpand en vallende te voet, }
 { ^verwant }
 35 toernooi van stoffen en satijn,
 waar op tapijten en estrade
 met slanken gang naar buiten traden
 vorstinnen vele in gloënden schijn
 van kostbaarheid, het zwaar belast
 40 brokaat in plooiën opgetast,
 in breuken overvallend, schoon
 bezet met het aloud patroon
 van openbarstende granaat,
 het bloesemende incarnaat,
 45 geribde Byzantijnsche stoffen
 bezonken kleur, onovertroffen
 van teekenwerk, diep karmozijn
 waarover zwarte kant, fluweel
 van omberbruin tot smeltend geel
 50 omhullend met gebogen lijn
 de grenzen van dit trotsch geheel.
 En in hun midden Blanchefleur
 { bewegende }
 { zekerte } in heur
 nog onbevangen zijn; het haar
 55 in afgehangen vlechten, waar
 een dunne gouddraad in mag wezen,
 blank atlas is het kleed van deze
 dat stroef van rimpels is en kreunt
 om haren leest, nu dat zij leunt
 60 op het balkon en overboog
 het donkere violenoog
 op het gewoel beneden haar,
 de zonneschitteringen klaar

65 gekaatst op rusting en het wit
 waarin de dag gevangen zit,
 de blauwte van beloopten staal,
 der maliën wemelend metaal,
 gericheld borstkuras omwonden
 70 met zijden sjerpen los gebonden,
 scherpte van bliksemend helmet
 trotseerend fier op zij gezet,
 gewieg van pluimen en het wuiven
 van struisgevederte en kuiven
 75 van paardenhaar, baret
 het al in wimpeling-omhuiven
 en schaûw van vanen en blazoen
 uitwaaierend in het lentseizoen. —
 In blauwe hemelen daarneven
 80 de leliën onverlet gebleven
 gestolten in het eenzaam wit
 teruggezonden en bevrozen
 naast het blozen
 der andere bloemenvreugd van dit
 besloten in het Zuien
 85 met witten omgang, muur en puien
 en pilaren; violier
 en stokroos hebben er vertier
 en woekerende slingerplant,
 hoog opgerichte bloesemstand
 90 die er de dichters vergezelt,
 de zieners gaande door hun veld
 en begeleidend vindt hetzelfde
 van eigen bloei in de gewelfde
 trekken van het mat aangezicht
 95 de wangen
 met in blos behangen ^niveau
 oogenlicht
 en dit hun wezen stil verhit
 uitbundig iets om het bezit

100 hun toegebracht, de mogelijkheden
 { die overstelpend zich voordeden }
 { die elke [xxx] beden }
 { en } deze ontluiking van hun geest
 { al }
 { verwondering voor hen zelf het meest. }
 { dronken feest }
 Of strenger wel en afgebroken
 105 de brozer stengels, de gekrulde
 met goud en opgevulde
 kelken en ingestoken
 in bronzen vaas en neergezet
 op zwart en wit geruite vloer
 110 en naast een venster met contour
 van ronde bogen, waarin bleek
 de gansche ligging van de streek
 geopend stil zonder gerucht
 onder een lucht
 115 met helderheid als porceleinen
 { en zichtbaar } zijn ook van het kleine,
 { doorzichtig }
 de ranke boom getakt gebladerd,
 de waterbeeken fijn geaderd
 het weidend vee, een valk die vloog
 120 de heirweg, waarlangs zich bewoog
 het landvolk en de lange rij
 van buitenlandsche koopvaardij
 en aller denken en gezicht
 naar deze torenstad gericht
 125 waar hier in kruisgangbogen
 en overtogen
 Umbrische schaduwen nederdaalde
 de ernstige engel en verhaalde
 het opdrachtswoord en zij, der vrouwen
 130 bedachtzaamste en koel en straf
 terugzonk in de rechte vouwen,
 met dunne lippen antwoord gaf.

Als laatsten, ietwat afgezonderd
 in het hooghartig violet
 135 geweken en terzijgezet
 campanula's met talloos honderd
 klokmonden, donker aan den zoom
 en oever van hun klankenstroom,
 maar dieper in het schemerbleeke
 140 des binnensten is ingegrift
 het kenmerk van een grillig schrift,
 een bont en geheimzinnig teeken,
 een talisman, die mag gaan spreken
 van wiegelende palankijnen
 145 buiten in heete zonneschijnen
 en onder palmen en pandaan
 { princelijk uitgeleî gedaan }
 { op en neer gegaan }
 { op steigerende Arabier }
 { de edele slankheid van het *dier* }
 met zielvolle oogen en een zwier
 150 van zachtgegolfde staart en maan
 of achter hangende gordijnen
 dofzwarte trijpen, kwasten, koord
 { geloken } franje en
 { klissen en }
 { voor houten tralievensters }
 { en het beloken donker } , hier
 155 een lichte streep, een enkele kier
 verkoelend temperen; halve dag
 op marmervloer en vochtbeslag
 of een blauw tegelmozaïek
 glazuren, waarop wordt
 160 goudmunt aanéén met fijn muziek
 tot een verpoozen uitgestort,
 ivoor getoond en opgetast
 blond stofgoud, nardus in albast,
 165 bestoven wierook, het aroom
 van cassia en cinnamoon

^muskus ^civet

^amber

een { pardelhuid } { opvonkend }
 { bloedkoraal } { [op]lichtend } } daar
 { [op]vallend }
 en parelen van Malabaar
 ruw ebbenhout en sandel ^henna en reng
 saffierenooft van Coromandel ^marlik

170 { al deze }
 { en al de } } schatten en de praal }
 { de { moeë } }
 { rijpe } }
 ^over[rijpe] der [schatten]

van een mooi Oostersch sprookverhaal.

Dit voor mijn wereldsche vriendinnen,
 maar voor de stilleren van zinnen
 heb ik uit meer beloken rijken
 175 de rustigeren, huns gelijken:
 de sobere anemonen, spel ^ovale oogen
 van ademen en lichte winden,
 maar voor den peinzensgeest beminde
 verblijven en verpoozingscel,
 180 waar tusschen effen strakke wanden
 als achter een besloten glas
 een koesterende intrek was,
 een welbehagelijk belanden
 met temperend de ernst, die stond
 185 op den dof-zwarten ondergrond,
 geronnen vlek, die overspande ^oogen
 den boôm. Hiertegenaangelegd
 om het onschuldige, dat het zegt,
 om het lief jong-verbaasde blauw
 190 een toefje eereprijs, het nauw
 opmerkelijke ding, het zwartje
 van randen met een spierwit hartje,
 het open en aanvallig kruid
 op dienen en op vriendschap uit.
 195 Dan anjers, zoo fijn uitgeveerd,
 alsof door lichte wimpers tuurden
 twee oogen, binnenwaarts bestuurden

en tot zich zelve ingekeerd;
 heliotroop in zoeten plicht
 200 verdiept en fronsend van gezicht,
 in de gesternten ingewijd
 en langzaam tellende den tijd;
 de tulpen en hun kolenvuur,
 het koesterende; kostbaar puur
 205 de orchidee, die schenkster is
 van het fantastische, berberis
 uit droomerige duinstreek, bramen
 wier ranken zwierden
 uitgevierde
 210 verbeeldingen en ook zij kwamen
 uit ongestoorde wildernis;
 goedgunstige margeriet, de troost
 voor de bedroefden en een oogst
 nadenkende violen. Boven
 215 dit onderscheidenlijk beloven
 de sombere papaver, zwaar
 van slaap en droomen en gevaar,
 die in eenzelfden beker bood
 het tweetal leniging en dood,
 220 diepzinnig gif; als afgedaald
 uit lichte hoogten vlinderbleeke
 acacia's hier neergestreken
 en uit den hemel weggehaald,
 noppen
 225 droppen,
 gutsing, waarop is heengeleid
 de edele eentonigheid
 van regenweer en donkere dag
 wanneer in de geruste woon
 230 het welbehagen is, ofschoon
 vloeit de nederslag
 als in den duisterenden hoek
 een licht is op bezoek
 o tegenstrijd
 235 met buiten waar de regen glijdt
 in stompen dag. Als laatste en slot

Het glorievolle openkomen,
 dat versch nog en ontkiemensnat,
 het voelt zich alree afgenomen
 265 en moe en welhaast stervenszat.

Geboorte en dood, o wonderbroze
 afgrenzigen en naast elkaar,
 verval gelegd in schoonste blozen,
 waar zijn de roode rozen, waar? —

270 “De rozen en hun purpervracht,
 de donkere met het bezwaren
 van geuren en ontroerend staren,
 met het verraad der doornen, pracht
 275 met hachelijkheid en angst gepaard,
 de wankelen worden nog bewaard
 voor wie er later wel te vinden,
 maar ik heb voor mijn andere vrienden
 de gulle bloesems van de linden,
 280 de kunsteloze eglantier,
 de frissche reuken van den vlier
 en al het simpelere, buit
 van bosch en wei en akkerrand,
 van wandelen in open land
 285 met fel gesprek en stoeien uit,
 met tandelachen in den wind
 en blinkende oogen: kruizemunt,
 lavendel, duizendguldenkruid,
 de paardebloem, zijn uitstaand pluisje
 290 een tent, een mooi, mooi binnenhuisje,
 en zie ook in eenvoudige woon ^kristallijn
 o welk een fijn en glinstrend schoon;
 reukgrassen grijs van zaad bestoven,
 ranonkels, sleutelbloem, de grove
 kruisdistel en het teer plantsoen
 295 van klokjes in het wit en groen
 de vroege boodschap opgevouwen
 en de latente lente, rouwen

van paarse klaver marjolein
 en de gezonde meidoorn blank
 300 en bruin op éénen tak en frank
 van omgang in het speelsche klein
 boschranken, madelief het frissche
 meizoentje, zonder af te wisschen
 op lippen op te vangen; winde
 305 om de lichtzinnigen te binden
 uit netels vinnig weggehaald
 en prompt met heete pijn betaald,
 de bleeke scheerling, groene ruit,
 rietstengels sluimerende fluit,
 310 russchen en bies, waarover vliegt
 d'ijsvogel en in halmen wiegt
 zijn smaltjuweel; uit barre zanden
 de thym, vazal der zonnebranden,
 nachtschade, malve, brem de gele
 315 steenbreek, al de veldbloemen vele
 en moet het dan wat rijkers zijn,
 { de sterren van den struikjasmijn,
 { een bos sering en [jasmijn,]
 { takken [seringen en jasmijn,]
 { [een] bundel van den [struikjasmijn,]
 alles tesamen met een hort
 hun voor de voeten uitgestort.

320 En dan, dan is er nog een gang,
 begrepen en gewild sints lang
 en waar de innerlijke trek
 heen wees, het plechtig ziekvertrek;
 en in den draden-dag en dit
 325 satijnen licht en in het wit
 van lakens en plafond en muren
 en al hun onveranderd duren,
 breng ik tot wijziging van deze
 het toevertrouwen en genezen,
 330 de welverzekertheid en fleur
 van purper en oranjekleur

^kruiskruid

en van mijn eigen donker wezen;
en druk in oude en smalle hand,
begin van slinken en verwelken,
335 de pracht van kronen en van kelken,
de teere ontplooiing van de plant;
en bij de bloesems altijd weer
hernieuwd en stralend als weleer,
de reuken eender zoet gebleven
340 als in de jonkheid van het leven
verlangzamen en zachter gaan
de zielsgedachten, zien het aan,
de drom der dingen, het gebeuren
elders en hier, met een bespeuren
345 alsof het leven stil mag staan
en ware alle tijd vervloten
tot eenzelfd' oogeblik, omsloten
ten nauwste en zich gelijk gebleken
en eng en dat was gladgestreken
350 van alle voorval . . .

Na het deelen,
het einde van mijn ommegang
zet ik de restenden eerlang
met tak en blad en groene stelen
recht in een helder waterglas
355 tegen den ruit in het kozijn
geheven in den daglichtschijn,
dat er het rank en dun gewas
getuigt van buiten, dat het hier
de boodschap brengt van Gods natuur,
360 alom vermogend, arbeidzaam,
bestendig

Door het open raam,
waar lenteachtig is de lucht
en wolkenwit, dringt het gerucht
van kinderstemmen in de straat,
365 een lustig spel, dat verder gaat
met kreten en doorengewoel

van klanken . . . zoet, dat ik herken,
boeiing en aandacht . . . en ik ben
teruggezonden in den stoel
370 om wat hieruit komt toegevlogen,
en heb het hoofd gebogen
.
.
.
En in mijn armen liggen schoven
van alle rijkdom, die ik brak,
een schat mijn eigen wensch te boven
375 en wie ik liefheb, krijgt een tak.”

Oostersch

VERZEN NAAR PERZISCHE EN ARABISCHE DICHTERS

[98]

*O brug, hoog omgebogen, wie betraden
uw op en neer met mijmerenden voet?
en welke kleurenmengelende stoet
bewoog er langzaam over de arcaden?*

[99]

De dauw hangt parelen aan takken en aan blaren
in kettingen en snoeren;
de kusmond van den wind, als hij ze aan wil roeren,
doet ze ontstellen, sidderen zonder bedaren
5 en stort ze allen neer, de wankelbaren.

[100]

De beek is een velijnen blad,
een boek, een open letterschat,
een gulden labyrinth, waarin
de vogels komen lezen, dat
5 de wind beschrijft,
de wolk, die overdrijft,
zet er de stippen en de tittelteekens in.

[101]

Mijn boom heeft kweeën tegen ooft,
dat glanzend was en honingzoet,
De top is over en het pad
ligt afwaarts voerend voor mijn voet.

5 Gedronken is wat van den wijn
de klare opperbloesem is,
Er rest mij nu nog ééne slok,
een slok, die niets dan droesem is.

10 Een lichte lente is de jeugd,
een winter is de ouderdom,
Maar is een winter zonder meer
en brengt geen nieuwe lent' weerom.

15 Waar zijn de vrienden van voorheen
in fleur en frischheid hunner jaren?
Waar zijn de bruiden met de krans
en de juweelen in de haren?

20 Onder de aarde hebben ze al
hun tent gebracht en heengebeurd
En nu de zefir spelend heeft
de winterwâ vaneengescheurd,

Nu tilt de eerste amandelbloem
een hoofdje popelend en stout,
Een tenger, zilvren vrouwenlijf
te voorschijn uit het doodkisthout.

25 En de violen zijn een lok
van zwart en muskusgeurend haar,
Dat viel, o liefste, liefste, en zeeg
onder der dagen valsche schaar.

30 Ik meen, de lelie is een kind,
een feeënkind en opgeleid
Tot hooge kieschheid van gevoel
en adel van welsprekendheid.

35 Zij heeft een gouden mond en toch,
zij mag het zwijgen niet verbreken
En van haar peinzensgrond en van
het eeuwige mysterie spreken.

[102]

Mijn oogen vroegen: word ik nog aanvaard?
zij wenkte weer: ik heb uw trouw bewaard.
— Met opzet werd mijn liefde niet beleden. —
Met opzet ook is dit door mij vermeden.

[103]

Vreemd, dat eenzelfde huis bevat ons beiden
en toch, wij durven ons niet af te scheiden,
wij durven niet alleen zijn, niet te spreken
dan lippen bevend, die niet openbreken,
5 begonnen klagen, wenkende oogentroost,
gloed van een wang, die om zijn blozen bloost,
handen, die groeten, blikken van verzwegen
ontroerdzijn, zuchten als uit vuur gestegen.

[104]

God heeft een huis gebouwd en dak
en zoldering bespannen strak
met kommer, druk en droefenis,
weedom er de bevoering is
5 en alle wanden zijn bekleed
met zorgen en met harteleed
en in betreuren ingehuld;
Hij heeft de goeden er in weggeloken
en toegesproken:
10 de sleutel van uw deur is het geduld.

Dan, als ik tuimel in de kist
doodoverwonnen en bezweken,
laat mijn twee handen zijn ontbloot
en uit de baar naar buiten steken.

5 Dat, als ik het paleis verlaat
en langs den grooten weg mij richt,
een elk mijn schamelte ontwaar'
en worde door mijn lot gesticht.

10 Hoe zulk een, die veroverd had
van aarde-oppervlak tot aan
de helle hoogten van gebergt',
de diepten van den Oceaen,

15 Die des turkooizen hemels vriend
en onbeperkte gunsteling
de verste grens van het heelal
in zijn grootmeesterschap omving,

20 En zeggen kon: mijn stalen arm
noopt de bevolkte wereld gansch,
dat hij zijn opgebrachten cijns
uitstorten moet in mijn balans,

Ziet aan! hij maakte zooveel zorg
en moeite en zooveel schats te schande
en is verloochend door zijn geld
en heengegaan met leege handen!

25 Zegt overluid dit al, opdat
de drom der saamgeschoolde velen,
elk naar zijn rang in dezen dag
van onmacht en berooidheid deele.

30 Dat zij den kittel van het goud,
het veile, in hun ziel verslaan
en zuchten om hun eigen lot
en niet om mijn verlorengaan.

[106]

I

Wat brengt gij mede uit de looverlanen
des mijmerens, uit de ontloken pracht
van uw extase en de opgegane
hemelsche bloei, wat hebt gij meegebracht? —

5

Ik had met rozen, met een rooden buit
van geurenden gevuld mijn tabberdslippen,
maar zoo bedwelmend ademden zij uit:
ik liet de zoomen uit mijn handen glippen.

[107]

II

Er wordt niets van Zijn wezen meegedeeld
dan fluisterend: Hij heeft geen evenbeeld.
De minnenden vergaan voor den Beminde,
geen, die er stervende een stem kan vinden.

[108]

III

Gij Reikende over zinnen en gedachten
en wat wij staamlend onder woorden brachten,
ons uur loopt af, ten eind gaan onze jaren
en wij zijn vreemd van U, zooals wij waren.

[109]

IV

O nachtegaal, die roept en jubelt uit
zijn vol geluk, de zoete ijdeltuit:
de nachtmot kwam haar martelvlam omzweven,
zonk af zieltogend en is stom gebleven.

[110]

Ik zag met pronk en kostbaarheden
en een hooghartig oogopslaan
een pauweveer in den qoraan;
de groen en rosse strengen gleden
5 over den tekst, het wuft verguld
had al de bladzij opgevuld
en midden in de soeren lag
de blauwe spiegel en zijn lonken
de strakke verzen overblonken
10 lichtzinnig spelend met den dag
en bont juweel en wulpsch azuur
had op de letteren beslag
en overschaduwde de schriftuur.

En ik: dat op het heilig boek,
15 dat op de regels heet bewogen
om al, wat zij behelzen mogen
van Gods belofte en Godes vloek,
de onbezonnen dartelheid
zijn loozen tooi heeft uitgespreid,
20 dat het gebodwoord van den Heer
het bed is van een vogelveer!

En zij: laat af van aan te klagen.
Schoonheid is tyranniek gezind
en zelfgerecht en voert bewind
25 naar eigen wil en welbehagen!

[111]

Jezus, die door de wereld ging,
was in een landstad aangekomen
en had zijn ongemerkten weg
over het marktplein heen genomen

5 En zag een hond stroef als een wolf,
plat op de steenen, onbewogen,
wiens leven heengeweken was,
wiens Jozef uit de put getogen.

10 En om het kreng verrot en vocht
stonden de menschen stil en keken
en waren bits: een gierenzwerm,
die op een aas is neergestreken.

15 En een: de walg van dit gezicht
benevelt en verwart het hoofd
met troebelingen als een kaars
roetwalmend door de wind gedoofd.

20 Een ander: van dit gistend vod
en vuil het eenigste gewin
is duisternissen voor het oog
en schrik en afschuw voor den zin.

Zoo zong een ieder daar zijn lied
maar allen in denzelfden toon
en overstelpten met verwijt
en spraken bitterheid en hoon.

25 Jezus zag naar het liggend dier
en sprak en zeide enkel dit
en was beschamende rondom:
de tanden zijn als paarden wit.

[112]

“Ik ben de waarheid!” en na steeniging
en stilgewordenzijn van stem en leven,
kroop het gemarmerd bloed bijeen en had
“ik ben de waarheid” op den grond geschreven.

Zij kwam en droeg een wâ melkwit en -zacht
en hare oogen waren ingevangen
in mijmering; de rozen harer wangen
zegenden Hem, Die ze had voortgebracht.
5 En ik: gij gaat voorbij en ziet mij niet,
terwijl dat ik mij geef in uwe handen
als het gewillig lam der offerande,
dat zelf zijn gorgel aan den slachter biedt.
En zij: laat af van spreken en geniet
10 des Scheppers gave in stilte van bezit;
wit is mijn lijf en wit is mijn gewaad,
wit mijn gezicht en wit mijn levensdraad
en dit is wit op wit en wit op wit.

Zij kwam en droeg een stroomend vlammenkleed
15 rood als haar hoogmoed zonder mededoogen
en ik riep uit verwonderd en bewogen:
gij, die u blanker dan het maanlicht weet,
hoe durft gij komen met een wangenpracht,
waarop de druppels onzes harten tronen,
20 en met het trotsch satijn der anemonen!
En zij: de morgen leende eerst zijn dracht,
nu werd de middagzon mijn bondgenoot;
rood zijn mijn wangen, rood het bloedsatijn,
rood is mijn mond, rood de gedronken wijn
25 en dit is rood op rood en rood op rood.

Zij kwam en droeg nachtzwart een slippenkleed
en sloeg haar oogen afwaarts van mijn schande
en ik: ziet gij dan niet, hoe mijn vijanden
uitbundig zijn over mijn diepste leed?
30 O nu besef ik al mijn wanhoopssmart!
Zwart zijn uw oogen en zwart zijn uw haren
zwart is uw kleed, zwart zijn mijn levensjaren
en dit is zwart op zwart en zwart op zwart.

SOEFISCH

[114] *O zoetheid van te lachen zonder mond
en zonder oogen te bezien het wereldrond!
Zit stil en reis; o zoetheid van een tocht
zonder vermoeidheid, zonder voetenwond!*

[115] I

Om 's hemels cirkelenden loop te raden
keerde ons hoofdkompas naar alle graden;
ons lichaam is gebroken als een naald
in het ontraafden van dit streng van draden.

[116] II

Gij, van het Goddelijk geschrift een exemplaar,
van Hoogste schoonheid een weerspiegelaar,
wat is, is al in u, vraag aan u zelve
uw wenschen, hun vervullen ook is daar.

[117] III

Noch gij noch ik doordringt den buitenschijn
der eeuwigheid, want achter een gordijn
speelt wat ons boeit; wanneer de sluier valt,
zal er geen ik, zal er geen gij meer zijn.

[118] IV

Voor wien de glans des Oppersten omspeelt,
is koning rijk noch bedelaar misdeeld,
hij kent der schepselen verborgen zin
en weet: de mensch is Godes evenbeeld.

[119] v

Over het blad des levens als een stift
schrijven wij angstig onzer zorgen schrift,
in dezen oeverloozen oceaan
verlaten golven in verloren drift.

[120] vi

Het hart — een gierig vuur, dat ons verbrandt,
het lijf — doelwit van kwalen allerhand;
ziet gij, hoe tegen ons berooid bestaan
de dood hier, ginds het leven samenspant?

[121] vii

Dan ben ik licht, den hoogsten zon te boven,
dan ga in diepste duisternis ik dooven.
Mijn ziel rijst hemeluit, mijn lijf is hier —
Wat moet ik, Heer, wat van mij zelf gelooven?

[122] viii

Des harten deemoed is des wijzen glans
en simpelheid is overdaad bijkans;
zet u niet neder aan het bovineinde,
de lichtste schaal gaat hoog van den balans.

[123] ix

Al mijn verdiensten als verwijten klonken,
toen er een Hoogste straal heeft toegeblonken;
des morgens tooide zich de nenufar,
des vollen daags is hij omlaag gezonken.

[124] x

Hoe meer gekleed, hoe naakter ik mij vind,
hoe dichterbij, hoe minder toegezind;
goddelijk licht, verbijsterende luister,
hoe meer ik zie, hoe meer word ik verblind!

[125] xi

Wie van zich deed elk wenschen, alle hopen,
hem ging der dingen wijze schikking open;
de wereld laken is de wereld zoeken,
wie afgeeft op de waar, verlangt te koopen.

[126] xii

Hoe ook het lot met kwelling u mag slaan,
wees stil, gij maakt het erger, laat begaan;
wie duwt de golven van de zee terug?
het pogen zelf doet weer een golf ontstaan.

[127] xiii

Zoolang de zon gaat langs de lichtwarande,
zullen er dagen zijn van vrees en schande;
wie reinheid zoekt, zal angst en kommer vinden,
de spiegelslijper zelf heeft zwarte handen.

[128] xiv

Het antwoord en al het verweer van dezen
zal arbeid, eenzaamheid en zwijgen wezen;
dit bij zijn leven, maar na zijnen dood
dan wordt hij door zijn werken uitgewezen.

- [129] xv
O wereld, die zoo zeer subtiel en fijn
te duiden weet den uiterlijken schijn,
houd u daaraan; hoe zou het vol doorgronden
uw zelfgenoegzaamheid noodlottig zijn!
- [130] xvi
Hoe kort ook, omgang is een fel venijn,
één korrel opium vergalt den wijn,
wij derven andren niet; ons is genoeg
de eigen smart om ons verdorven zijn.
- [131] xvii
Hij minacht mij, wiens eigen wezen min is
en hij vindt goed, die zelve goed van zin is;
wie anderen bespreekt, bespreekt zich zelf,
er komt niet uit de kruik dan wat er in is.
- [132] xviii
O heb den blik der armen niet gemedan,
dat gij niet wordt geschuwd in hun gebeden;
het split der tarwekorrel is een schrift:
één helpt voor u, voor anderen de tweede.
- [133] xix
Een wenk en sierwilg noch cypres verpoost
noch doornen noch der rozen oogentroost;
met zon en maan als schepels meet de ploeger
des hemelkokers zijnen levensoogst.

[134] xx

Stil op mijn bed terneergeslagen schrei ik
of opgeschrikt in wanhoopsvlagen schrei ik;
een kind, dat jammert om zijn liefst verlies,
zoo over mijn vervlogen dagen schrei ik.

[135] XXI

Zij leefden, stierven; waren jong onwijs
en werden zat van zorg en kwalen grijs;
in dezen stroom van hitte en van kou
liepen ze als water, zijn gestold als ijs.

[136] XXII

De tijd maakt vaal, onoogelijk en krom
en breekt er alle kracht en brengt ze om;
ik riep: is er iets triesters dan de dood?
het klonk: de ouderdom, de ouderdom.

[137] XXIII

O tijd, waarin mijn smachten ligt, voorbij,
toen nog mijn hart was zacht en licht, voorbij,
lente des levens, lokkend spel en wuft
als droomen, mijner nachten licht, voorbij.

[138] XXIV

Uit kemeltenten, uit den koningszaal
geordonneerd tot sterven allemaal;
al wat er leeft onder dit luchtgewelf
drinkt zijn bezwijmen uit de doodsbokaal.

[139] xxv

Pulver en doffe asch werden de vromen
en los en zwervende zijn hun atomen;
ai, welke wijn is dit, van zulke kracht,
dat hij hun elk bezinnen heeft ontnomen?

[140] xxvi

Een sultanaat met pracht van janitscharen,
de diepst bezonkene der wichelaren,
een vrouwenjager, een anachoreet,
twee dagen tijdsverloop, een vage mare.

[141] xxvii

O roes der jeugd, toen ik mij moest vergapen
aan niets en was als blind en doof geschapen;
ik leefde in dommeling van zinsbedrog,
ik ben ontwaakt en nu moet ik gaan slapen.

[142] xxviii

De draden van uw wil zijn thuisgebracht
bij anderen dan bij uw zwakke kracht;
plan en gebeuren zijn als dobbelsteenen:
in uwe hand wel maar niet in uw macht.

[143] xxix

De zon, die bliksemt in zijn sterke vuren,
rein en onrein zal hij gelijk verduren;
geen vuil beklijft voor vasten hemelglans,
geen zuiverte kan zuiverte verpuren.

[144] xxx

Dan als verschijnt de Heer van dezen hof,
den grooten toorn, den kleinen eer en lof;
het licht des daags breekt door en de planeten
vergaan maar zichtbaar wordt het zonnestof.

[145] xxxi

Kom tot mij, tot mijn hart, dat trilt als loover,
vaag weg den angst en al zijn voorgetoover;
ik zeg, ik zeg U, ik weersta niet meer,
o God, laat mij niet aan mij zelve over!

Bijlage

TWEE AMOREUSE LIEDEKENS

[146] TAVONT SULLEN WI VROLIC SIJN

Tavont sullen wi vrolic sijn;
ic wil drincken den roden wijn;
ic wil cussen dijn roden mont
meisken, dat mijn hert doorwont.

5 't Arem herteke clopt so sere
draghet emmer nae di begheren
moght so gheerne nae buten breken
om di van sijn geluc te spreken.

10 Bilo, al mijne siele sinct,
nu ghi stadighe minne scinct
wegh is druc ende grote pijn
Tavont sullen wi vrolic sijn.

[147] EEN LIEDEKEN VAN SCEIDEN

So costlic is die sonnescijn
en vrolicken tierelier
weerclincter uut die bomen so fijn
ende ic moet ver van hier.

5 Mijn lieveke dat isser so goet,
dat isser van aert so fier
en haere cussen die sijn so soet
ende ic moet ver van hier.

10 Waer of ic gha is overal
die selve sonnescijn
maer ic weet niet waer ic vinden sal
sulc een suver minnekijn.
Ach ic weet niet waer ic vinden sal
sulc een suver minnekijn.

UIT DEN TUIN VAN EPICURUS

Zoet is het, als op volle zee de winden
Te keer gaan, van het land af uit te zien
Naar andermans gevaar; niet dat zijn nood
Ons een genot is, maar het vol besef
5 Van wat ons zelve bleef bespaard is zoet.
Zoet ook de kansen van den slag te volgen,
Zooals die staat gerangschikt in het veld,
En toe te zien in eigen veiligheid.
Maar kostlijker is niets dan de gewesten,
10 De kalme hoogten tot zijn woon te hebben,
Die zijn verzekerd door der wijzen leer;
Vanwaar op anderen men neer mag zien,
Die men ziet dolen en naar elken kant
Verdwalen, zoeken naar het levenspad,
15 Wedijveren in geest, in adeldom,
Den dag, den nacht doorzwoegen om te rijzen
Tot oppermacht en wereldheerschappij.
O onverstand der menschen, o verblindings!
In welk een duister, welk een hachlijkheid
20 Vergaat dit luttel levens! Zien zij niet,
Dat de natuur voor zich niets verder vraagt,
Dan dat het lichaam zonder smarten zij
En dat de ziel tot het genot mag komen
Van zonder zorg en vrij van vrees te zijn?
25 Zoo blijkt er dan voor de natuur des lichaams
Niet veel benoodigd; slechts het weinige,
Dat al de smart wegneemt van het gemis.
En bieden somtijds velerlei geneugten
Een uitgelezen verlustiging,
30 Zij zelve, de natuur, is niet in nood,
Als er geen beelden in de zalen staan
Van gouden jongelingen, in wier rechter
De lichtlamp is gevat, die haren luister
Doet schijnen op het nachtelijk gelag,
35 En zoo het huis niet straalt van pronkmetalen,
Geen zoldering in vakken van verguld
Galmt van het ruischen van het liergeluid,
Als maar in vriendschap een vertrouwde omgang
Tesaamgelegen in het weke gras

40 Onder het lommer aan een waterbeek
Met kleine kosten zich te goed mag doen,
Bij lachend weer het liefst, wen de getijden
Hun bloemen strooien in het groene veld.
En ook slinkt uit het zieke lijf niet eerder
45 De koortsigheid, als het op purper ligt
En omwoelt in de rijkgestikte spreien,
Dan op een laken in een armenbed.
Daarom, als den lichamelijken welstand
Geen schatten baten, rang noch heerlijkheid,
50 Zoo mag men meenen, dat zij evenmin
Tot geestelijken voorspoed iets vermogen,
Tenzij misschien, als gij uw legioenen
In spiegelstrijd over den oefengrond
Uitzwermen ziet, gedekt in rug en flanken
55 Met voetreserve en ruiterscadrons,
Gelijk van vuur, gelijk van wapenpracht,
Daardoor ontzet en met paniek geslagen
Het waangeloof, de geestesfoltering
Afdeinzen en het vreezen voor den dood
60 De ziel verlaat, dat zij tot rust mag komen,
Tot ledigheid en tot verademing.
Maar zoo dat alles een belachelijk spel
Gebleken is, zoo inderdaad de angsten
Des menschdoms, de vervolgingen der zorg
65 Geen wapenklank, geen felle speren duchten,
Maar onvervaard te midden van de grooten
Der aarde rondgaan zonder elk ontzag
Voor goud, voor purper en voor staatsgewaden,
Waarom komt deze macht dan anders toe
70 Dan aan de Rede, als buitendien dit leven
Eén enkel tobben is in duisternis?
Want, zooals kindren bang in donker zijn
En alles vreezen, zoo in 't volle licht
Zijn wij beangst voor dingen, die zoo min
75 Schrikwekkend zijn, als wat het kind in donker
Ducht en zich inbeeldt, dat gebeuren zal.
Die zieleangst dus, deze duisternis
Moet worden heengejaagd, niet door de stralen
Der zon, niet door de schitterende pijlen
80 Van klaren dag, maar door het helder inzicht
In de natuur en haar wetmatigheid.

Uit zulk een duister een zoo stralend licht
Die Gij het eerst hebt weten op te beuren,
Verhelderend des menschelijken levens
Waarachtige belangen en geluk,
5 U volg ik, sieraad van den Griekschen stam,
En in de sporen Uwer voeten druk ik
De beeltenis der mijne, niet zoozeer
Uit ijverzucht als: liefde zoekt ook zelve
Gelijk te worden aan den welbeminde.
10 Want anders, zou de zwaluw durven zingen,
Als daar verrijst het prachtige gezang
Der zwanen; zou het jonggeboren bokje
Met wankelpootjes willen evenaren
Den scherpen hoefslag van het volbloed paard? —
15 Gij, vader, zijt de vinder aller dingen,
Uw mond verkondigt vaderlijk gebod
En o, roemruchte, als in bloemendalen
Bijen afpurend zijn, zoo worden ons
Een weide Uw geschriften om daaruit
20 Een zoet te garen: Uwe gulden woorden,
Gulden en durend tot in eeuwigheid.
Want nauw begint Uw wijsheid, voortgebracht
Uit goddelijke rede, aan het menschdom
Der dingen wezen luide kond te doen,
25 Of alle zielsverschrikkingen verdwijnen,
De wereldmuren gaan uiteen, ik zie
Den loop der dingen in de leege ruimte,
Der goden majesteit verschijnt, hun oord
Van rust, dat ongeschokt van winden
30 En ongeschonden van den nederval
Der dwarrelende sneeuw en door geen regen
Gedrenkt is, in een eeuwig klaren aether
Lacht het van licht, dat rondom stralende is.
Dan, een goedgunstige natuur verschaft
35 Al naar behoefte en geen enkel iets
Ontwijdt hun zielsrust op geen enklen tijd.
Maar nergens daarentegen doet zich voor

Een Acherousisch¹ rijk, en toch de aarde
Is geen beletsel, maar al het gebeuren
40 In wereldruimten onder onze voeten
Wordt duidelijk gepeild en ingezien.
Zoo wordt dan uit dit al een onbenoembaar,
Heilig geluk geboren, huivering
Komt over mij, dat door uw geestvermogen
45 De hulselen ontzonken en alom
Zich de natuur vertoonde en haar wonder
Prijs gaf en hare diepste oorspronkelijkheid.

¹ Onderwereldsch

Den veelgeslingerde door roemverlangen,
Den welervarene, hoe valsch en wuft
De gunst der menigte, hem houdt omvangen
D' Atheensche tuin, zijn zoete ademlucht,
5 Zijn koele schaduw en de lafenis
Die in de bloesem van zijn wijsheid is.
En dit verkregen inzicht mag niet langer
Het zangerige dichtvers na gaan hangen;
Tot hoogere bemoeiing opgemaakt
10 Verhief het zich naar de heelalgesterten
En naar het eenzame verblijf der wijzen
Was het de steile helling opgegaan. —
En toch, laat ik ook zoo nog mogen trachten
Het u bestemde tot een slot te brengen,
15 Dat dan daarin de muzen komen mochten
Tot een beëindiging en dat de drang
Naar hare kostlijke lichtzinnigheid
Zijn rust mag vinden en zijn laatst besluit.
Maar als ik het vermocht aan de geslachten
20 Der wereld gansche wondere natuur
Te openbaren — o, verlangenspracht! —
Zoo dan de wijsheid zelve mij ontving
Hoog op haar burcht, gezamenlijk bezit
Aan vier aloude erven¹ toegewezen,
25 Vanwaar op 's menschen doling wijd en zijd
Ter wereld overal ik neer kon zien
En al de laagheid van hun zorg versmaden,
Niet zou ik u met een gedicht als thans
Vereeren, alhoewel ook ons een spel
30 Vergund zijn moge en worde toegestaan
Het slanke vers met weeken val te sluiten,
Maar, zoo dit zeggen zonder aanstoot zij,
Uw beeltnis wevend in een groot getouw,
Een weefsel, als bij tijden in Athene,
35 Het Erechtheïsche, omgedragen wordt,

¹ Plato, Aristoteles, Zeno en Epicurus

Wanneer de wijgeloften aan de kuische
Beschermer dankend worden afgedaan,
De feestdag weder na vijf trage jaren
Teruggekeerd is, als de luchte Zephyr
40 Aanzwellend wisselt met het stormgeruisch
Uit Oosterwindstreek en het wagenschip
Zwanger van schoot zijn zwaren gang begint,
Zalig de dag en zalig heet het jaar
En zalig zij, die dag en jaar beleven;
45 Daarin dan worden Pallas' oorlogsdaden
Op orde ingeweven, Giganteïsch
Trofeeversiersel staat er ingezet,
De gruwelijke slag wordt afgemaald
Met bloedrood purper; Typhon is te zien
50 Door haren gouden lanspunt neergesmaakt,
Die 't eerst den aether met den rots plaveiend
Der Ossa, den Olympus dubbel maakte
Met berggesteente van Emathia:
Zoo is het kleed, dat op gezette tijden
55 De schutsgodinne toegedragen wordt,
En zoo verlangde ik, rijkst belezene
Der jongelingen, in het prachtig midden
Van purpren zonnen en het blank gesternt
Der maan, die haren blauwen hemelwagen
60 Doet zwieren aan den trans, uw beeltenis
Te mogen weven in het weidsch tafreel
Der alnatuur van ons uitvoerig lied,
Opdat van uwen naam, in onze zangen
Eén met het wezen van de wijsheid zelve,
65 Ons boekblad sprak tot het laatst nageslacht!